AB

52 14/9,35

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-794771-p0001-4

00

1387

N

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-794771-p0002-0

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΡΗΤΟΡΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΛΟΓΟΙ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΙ ΤΡΕΙΣ

LIPSIAE

EX OFFICINA LANGENHEMIA

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt

urn:nbn:de:gbv:3:1-794771-p0003-5

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Ὄλυνθος ἦν πόλις ἐπὶ Θρᾴκης· Ἑλληνικὸν δὲ ταύτῃ τῶν ἐνοικούντων τὸ γένος, ἀπὸ Χαλκίδος τῆς ἐν Εὐβοίᾳ· ἡ δὲ Χαλκὶς, Ἀθηναίων ἄποικος. πολλοὶ δὲ πόλεμοι καὶ ἔνδοξοι τῆς Ὀλύνθου· Ἀθηναίοις τε γὰρ ἐπολέμησεν, ἄρχουσι τῶν Ἑλλήνων τὸ παλαιὸν, καὶ αὖθις Λακεδαιμονίοις. χρόνῳ τε εἰς δύναμιν προῆλθε μεγάλην, καὶ τῶν συγγενῶν πόλεων ὑπερεῖχεν· ἦν γὰρ ἐπὶ Θρᾴκης πολύ τι γένος Χαλκιδικόν. Φιλίππῳ δὲ τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ συμμαχίαν οἱ Ὀλύνθιοι ποιησάμενοι, καὶ πολεμοῦντες μετ' αὐτοῦ πρὸς Ἀθηναίους τὸ κατ' ἀρχὰς, καὶ τοῦτο μὲν Ἀνθεμοῦντα παρὰ τοῦ Μακεδόνος εἰληφότες, πόλιν ἀμφισβητήσιμον Μακεδόσι καὶ Ὀλυνθίοις, τοῦτο δὲ Ποτίδαιαν, ἣν Ἀθηναίων ἐχόντων ἐκπολιορκήσας ὁ Φίλιππος Ὀλυνθίοις παρέδωκεν, ὕστερον ὑποπτεύειν ἤρξαντο τὸν βασιλέα, ὁρῶν-

ὁρῶντες αὐτοῦ ταχεῖαν καὶ πολλὴν τὴν αὔξησιν, οὐ πιστὴν δὲ τὴν γνώμην· ἀποδημοῦντα δὲ τηρήσαντες αὐτὸν, πέμψαντες πρέσβεις πρὸς Ἀθηναίους, κατελύσαντο τὸν πρὸς αὐτοὺς πόλεμον, ποιοῦντες τοῦτο παρὰ τὰς συνθήκας τὰς πρὸς Φίλιππον. συνετέθειντο γὰρ καὶ κοινῇ πολεμεῖν πρὸς Ἀθηναίους, κἂν ἄλλο τι δόξῃ, κοινῇ σπείσασθαι. ὁ δὲ Φίλιππος πάλαι μὲν προφάσεως ἐπ' αὐτοὺς δεόμενος, τότε δὲ ταύτην λαβὼν, ὡς τὰς συνθήκας παραβεβηκόσι, καὶ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς τοὺς ἑαυτοῦ φιλίαν ἐσπεισμένοις, πόλεμον ἐπήνεγκεν. οἱ δὲ πεπόμφασι πρέσβεις εἰς Ἀθήνας περὶ βοηθείας· οἷς ὁ Δημοσθένης συναγορεύει, βοηθεῖν κελεύων τοῖς Ὀλυνθίοις. καὶ φησὶ τὴν Ὀλυνθίων σωτηρίαν, ἀσφάλειαν τῶν Ἀθηναίων εἶναι· σωζομένων γὰρ τῶν Ὀλυνθίων, οὐδέποτε ἥξειν εἰς τὴν Ἀττικὴν Φίλιππον, ἀλλὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἐξουσίαν ἔσεσθαι πλεῖν ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν, κἀκεῖ ποιεῖσθαι τὸν πόλεμον· εἰ δὲ ὑπὸ Φιλίππῳ γένηται ἡ πόλις αὕτη, ἀνεῖσθαι τὴν ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους ὁδὸν τῷ βασιλεῖ. φησὶ δὲ δυσμάχητον εἶναι τὸν Φίλιππον οὐχ ὡς ὑπείληπται, θαρσύνων ἐπ' αὐτὸν τοὺς Ἀθηναίους. διείλεκται δὲ καὶ περὶ τῶν δημοσίων χρημάτων, συμβουλεύων ποιῆσαι αὐτὰ στρατιωτικὰ ἀντὶ θεωρικῶν. καὶ τὸ ἔθος οὐ πρόδηλον ὂν ᾧ ἐχρῶντο οἱ Ἀθηναῖοι, ἀνάγκη σαφηνίσαι. οὐκ ὄντος τὸ παλαιὸν θεάτρου λιθίνου παρ' αὐτοῖς, ἀλλὰ ξυλίνων συμπηγνυμένων ἰκρίων, καὶ πάντων καταλαμβάνειν τόπον σπευ-

σπευδόντων, πληγαί τε ἐγίνοντο, καί πȣ καὶ τραύματα. τȣ̃το κωλύσαι βȣληθέντες οἱ προεςῶτες τῶν Ἀθηναίων, ὠνητὰς ἐποιήσαντο τὰς τόπȣς· καὶ ἕκασον ἔδει διδόναι δύο ὀβολὰς, καὶ καταβαλόντα θέαν ἔχειν. ἵνα δὲ μὴ δοκῶσιν οἱ πένητες τῷ ἀναλώματι λυπεῖσθαι, ἐκ τȣ̃ δημοσίȣ λαμβάνειν ἕκασον ἐτάχθη τὰς δύο ὀβολάς. ἐντεῦθεν μὲν ȣ̃ν τὸ ἔθος ἤρξατο· προῆλθε δὲ εἰς τοσȣ̃τον, ὥςε ȣ̓κ εἰς τȣ̃το μόνον ἐλάμβανον, ἀλλὰ ἁπλῶς πάντα τὰ δημόσια χρήματα διενέμοντο. ὅθεν καὶ περὶ τὰς ςρατείας ὀκνηροὶ κατέςησαν. πάλαι μὲν γὰρ ςρατευόμενοι, μισθὸν παρὰ τῆς πόλεως ἐλάμβανον· τότε δὲ ἐν ταῖς θεωρίαις καὶ ταῖς ἑορταῖς οἴκοι μένοντες, διενέμοντο τὰ χρήματα. ȣ̓κ ἔτι ȣ̃ν ἤθελον ἐξιέναι καὶ κινδυνεύειν· ἀλλὰ καὶ νόμον ἔθεντο περὶ τῶν θεωρικῶν τȣ́των χρημάτων, θανατὸν ἀπειλȣ̃ντα τῷ γράψαντι μετατεθῆναι ταῦτα εἰς τὴν ἀρχαίαν τάξιν, καὶ γενέσθαι ςρατιωτικά. διὸ ὁ Δημοσθένης εὐλαβῶς ἅπτεται τῆς περὶ τȣ́τȣ συμβȣλῆς· καὶ ὑπερωτήσας ἑαυτὸν, ὅτι σὺ γράφεις ταῦτα εἶναι ςρατιωτικά; ἐπιφέρει, μὰ Δί', ȣ̓κ ἔγωγε. τοσαῦτα μὲν περὶ θεωρικῶν. διείλεκται δὲ ὁ ῥήτωρ καὶ περὶ πολιτικῆς δυνάμεως, ἀξιῶν αὐτὰς ςρατεύεσθαι, καὶ μὴ διὰ ξένων, ὥσπερ εἰώθεσαν ποιεῖσθαι τὴν βοήθειαν. τȣ̃το γὰρ αἴτιον εἶναι ἔφη τȣ̃ τὰ πράγματα ἀπόλλυσθαι.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ ΛΟΓΟΣ Α

Ἀντὶ πολλῶν ἂν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρημάτων ὑμᾶς ἑλέσθαι νομίζω, εἰ φανερὸν γένοιτο τὸ μέλλον συνοίσειν τῇ πόλει, περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε. ὅτε τοίνυν τοῦθ' οὕτως ἔχει, προσήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν τῶν βουλομένων συμβουλεύειν. οὐ γὰρ μόνον, εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος ἥκει τις, τοῦτο ἂν ἀκούσαντες λάβοιτε· ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω, πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἐνίοις ἂν ἐπελθεῖν εἰπεῖν, ὥστ' ἐξ ἁπάντων ῥᾳδίαν τὴν τοῦ συμφέροντος ὑμῖν αἵρεσιν γε-
2 νέσθαι. Ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μονονουχὶ λέγει φωνὴν ἀφιεὶς, ὅτι τῶν πραγμάτων ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς ἀντιληπτέον ἐστὶν, εἴπερ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν φροντίζετε. ἡμεῖς δ' οὐκ οἶδ' ὅντινά μοι δοκοῦμεν ἔχειν τρόπον πρὸς αὐτά. ἔστι δὴ τά γ' ἐμοὶ δοκοῦντα, ψηφίσασθαι μὲν ἤδη τὴν βοήθειαν, καὶ παρασκευάσασθαι τὴν ταχίστην, ὅπως ἐνθένδε βοηθήσητε, καὶ μὴ πάθητε ταὐτὸν ὅπερ καὶ πρότερον· πρεσβείαν δὲ πέμπειν, ἥτις ταῦτ' ἐρεῖ, καὶ παρέσαι τοῖς πράγμασιν. ὡς ἔστι μάλιστα τοῦτο δέος, μὴ πανοῦργος ὢν καὶ δεινὸς ἄνθρωπος πράγμασι χρῆσθαι, τὰ μὲν εἴκων, ἡνίκα ἂν τύχῃ, τὰ δ' ἀπειλῶν, (ἀξιόπιστος δ' ἂν εἰκότως φαίνοιτο) τὰ δ' ἡμᾶς διαβάλλων καὶ τὴν ἀπουσίαν τὴν ἡμετέραν, τρέψηται καὶ παρασπάσηταί τι τῶν ὅλων πραγμάτων.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-794771-p0008-4

μάτων. Οὐ μὴν ἀλλ' ἐπιεικῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθη- 3
ναῖοι, τοῦθ' ὅπερ δυσμαχώτατόν ἐστι τῶν Φι-
λίππου πραγμάτων, καὶ βέλτιστον ὑμῖν. τὸ
γὰρ εἶναι πάντων ἐκεῖνον ἕνα ὄντα κύριον καὶ
ῥητῶν, καὶ ἀποῤῥήτων, καὶ ἅμα στρατηγὸν,
καὶ δεσπότην, καὶ ταμίαν, καὶ πανταχοῦ αὐ-
τὸν παρεῖναι τῷ στρατεύματι, πρὸς μὲν τὸ τὰ
τοῦ πολέμου ταχὺ καὶ κατὰ καιρὸν πράττε-
σθαι, πολλῷ προέχει· πρὸς δὲ τὰς καταλλα-
γὰς, ἃς ἂν ἐκεῖνος ποιήσαιτο ἄσμενος πρὸς
Ὀλυνθίους, ἐναντίως ἔχει. δῆλον γὰρ ἐστι τοῖς
Ὀλυνθίοις, ὅτι νῦν οὐ περὶ δόξης, οὐδ' ὑπὲρ
μέρους χώρας πολεμοῦσιν, ἀλλ' ἀναστάσεως καὶ
ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος· καὶ ἴσασιν, ἅ τ'
Ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε τοὺς παραδόντας αὐτῷ
τὴν πόλιν, καὶ Πυδναίων τοὺς ὑποδεξαμένους.
καὶ ὅλως ἄπιστον, οἶμαι, ταῖς πολιτείαις ἡ
τυραννὶς, ἄλλως τε κἂν ὅμορον χώραν ἔχωσι.
Ταῦτ' οὖν ἐγνωκότας ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθη- 4
ναῖοι, καὶ τἆλλ' ἃ προσήκει πάντα ἐνθυμου-
μένους, φημὶ δεῖν ἐθελῆσαι, καὶ παροξυνθῆ-
ναι, καὶ τῷ πολέμῳ προσέχειν, εἴπερ ποτὲ
καὶ νῦν, χρήματα εἰσφέροντας προθύμως,
καὶ αὐτοὺς ἐξιόντας, καὶ μηδὲν ἐλλείποντας.
οὐδὲ γὰρ λόγος, οὐδὲ σκῆψις ἔθ' ὑμῖν τοῦ μὴ
τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθέλειν ὑπολείπεται. νυνὶ
γὰρ, ὃ πάντες ἐθρυλλεῖτε, ὡς Ὀλυνθίους ἐκ-
πολεμῶσαι δεῖ Φιλίππῳ, γέγονεν αὐτόματον·
καὶ ταῦτα, ὡς ἂν ὑμῖν μάλιστα συμφέροι. εἰ
μὲν γὰρ ὑφ' ἡμῶν πεισθέντες ἀνείλοντο τὸν
πόλεμον, σφαλεροὶ σύμμαχοι, καὶ μέχρι του

ταῦτ' ἂν ἐγνωκότες ἦσαν ἴσως· ἐπειδὴ δὲ ἐκ
τῶν πρὸς αὐτοὺς ἐγκλημάτων μισοῦσι, βεβαίαν
εἰκὸς τὴν ἔχθραν αὐτοὺς ὑπὲρ ὧν φοβοῦνται
5 καὶ πεπόνθασιν, ἔχειν. Οὐ δεῖ δὴ τοιοῦτον,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παραπεπτωκότα καιρὸν
ἀφεῖναι, οὐδὲ παθεῖν ταὐτὸν, ὅπερ ἤδη πολλάκις
πρότερον πεπόνθατε. εἰ γὰρ ὅθ' ἥκομεν
Εὐβοεῦσι βεβοηθηκότες, καὶ παρῆσαν Ἀμ-
φιπολιτῶν Ἱέραξ καὶ Στρατοκλῆς ἐπὶ τουτὶ
τὸ βῆμα, κελεύοντες ὑμᾶς ἐκπλεῖν, καὶ πα-
ραλαμβάνειν τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν παρει-
χόμεθ' ἡμεῖς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν προθυμίαν,
ἥνπερ ὑπὲρ τῆς τῶν Εὐβοέων σωτηρίας· εἴχετ'
ἂν Ἀμφίπολιν τότε, καὶ πάντων τῶν μετὰ
ταῦτα ἂν ἦτε ἀπηλλαγμένοι πραγμάτων. καὶ
πάλιν ἡνίκα Πύδνα, Ποτίδαια, Μεθώνη, Πα-
γασαὶ, τἆλλα, ἵνα μὴ καθέκαστα λέγων δια-
τρίβω, πολιορκούμενα ἀπηγγέλλετο, εἰ τότε
τούτων ἑνὶ τῷ πρώτῳ προθύμως, καὶ ὡς προσ-
ῆκεν, ἐβοηθήσαμεν αὐτοὶ, ῥᾴονι καὶ πολὺ
ταπεινοτέρῳ νῦν ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φιλίππῳ.
νῦν δὲ τὸ μὲν παρὸν ἀεὶ προϊέμενοι, τὰ δὲ μέλ-
λοντα αὐτόματα οἰόμενοι σχήσειν καλῶς, καὶ
ηὐξήσαμεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππον
ἡμεῖς, καὶ κατεστήσαμεν τηλικοῦτον, ἡλίκος
6 οὐδείς πω βασιλεὺς γέγονε Μακεδονίας. Νυνὶ
δὲ καιρὸς ἥκει, τίς; οὗτος, ὁ τῶν Ὀλυνθίων
αὐτόματος τῇ πόλει, ὃς οὐδενός ἐστιν ἐλάττων
τῶν πρότερον ἐκείνων. καὶ ἔμοιγε δοκεῖ τις ἂν,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιος λογιστὴς τῶν πα-
ρὰ τῶν θεῶν ἡμῖν ὑπηργμένων καταστὰς, καί-

περ

περ οὐκ ἐχόντων ὡς δεῖ πολλῶν, ὅμως μεγά-
λην ἂν ἔχειν αὐτοῖς χάριν, εἰκότως. τὸ μὲν
γὰρ πολλὰ ἀπολωλεκέναι κατὰ τὸν πόλεμον,
τῆς ἡμετέρας ἀμελείας ἄν τις θείη δικαίως·
τὸ δὲ μηδὲ πάλαι τοῦτο πεπονθέναι, πεφηνέ-
ναι τέ τινα ἡμῖν συμμαχίαν τούτων ἀντίῤῥοπον,
ἂν βουλώμεθα χρῆσθαι, τῆς παρ᾽ ἐκείνων εὐ-
νοίας εὐεργέτημ᾽ ἂν ἔγωγε θείην. Ἀλλ᾽, οἶμαι, 7
παρόμοιόν ἐστιν, ὅπερ καὶ περὶ τῆς τῶν χρημά-
των κτήσεως. ἂν μὲν γὰρ ὅσα ἄν τις λάβῃ,
καὶ σώσῃ, μεγάλην ἔχει τῇ τύχῃ τὴν χάριν·
ἂν δ᾽ ἀναλώσας λάθῃ, συνανάλωσε καὶ τὸ
μεμνῆσθαι τῇ τύχῃ τὴν χάριν. καὶ περὶ τῶν
πραγμάτων οὕτως. οἱ μὴ χρησάμενοι τοῖς και-
ροῖς ὀρθῶς, οὐδ᾽ εἰ συνέβη τι παρὰ τῶν θεῶν
χρηστὸν, μνημονεύουσι. Πρὸς γὰρ τὸ τελευ-
ταῖον ἐκβὰν ἕκαστον τῶν προϋπαρξάντων ὡς
τὰ πολλὰ κρίνεται. διὸ καὶ σφόδρα δεῖ τῶν
λοιπῶν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φροντίσαι,
ἵνα ταῦτ᾽ ἐπανορθωσάμενοι, τὴν ἐπὶ τοῖς πε-
πραγμένοις ἀδοξίαν ἀποτριψώμεθα. εἰ δὲ
προησόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τούτους
τοὺς ἀνθρώπους, εἶτ᾽ Ὄλυνθον ἐκεῖνος κατα-
στρέψεται, φρασάτω τις ἐμοὶ, τί τὸ κωλῦον
ἔτ᾽ αὐτὸν ἔσται βαδίζειν ὅποι βούλεται; Ἆρά 8
γε λογίζεταί τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
καὶ θεωρεῖ τὸν τρόπον, δι᾽ ὃν μέγας γέγονεν,
ἀσθενὴς ὢν τὸ κατ᾽ ἀρχὰς Φίλιππος; τὸ
πρῶτον Ἀμφίπολιν λαβὼν, μετὰ ταῦτα Πύδ-
ναν, πάλιν Ποτίδαιαν, Μεθώνην αὖθις, εἶτα
Θετταλίας ἐπέβη· μετὰ ταῦτα Φερὰς, Πα-

γασὰς, Μαγνησίαν, πάνθ' ὃν ἐβούλετο εὐτρε-
πίσας τρόπον, ᾤχετ' εἰς Θρᾴκην· εἶτ' ἐκεῖ
τοὺς μὲν ἐκβαλὼν, τοὺς δὲ καταστήσας τῶν βα-
σιλέων, ἠσθένησε· πάλιν ῥαΐσας, οὐκ ἐπὶ τὸ
ῥᾳθυμεῖν ἀπέκλινεν, ἀλλ' εὐθὺς Ὀλυνθίοις
ἐπεχείρησε. τὰς δ' ἐπ' Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας
αὐτοῦ, καὶ πρὸς Ἀρύμβαν, καὶ ὅπῃ τις ἂν εἴ-
9 ποι, παραλείπω στρατείας. Τί οὖν, τις ἂν
εἴποι, ταῦτα λέγεις ἡμῖν νῦν; ἵνα γνῶτε, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ αἴσθησθε ἀμφότερα,
καὶ τὸ προΐεσθαι καθέκαστον αἰεί τι τῶν πραγ-
μάτων ὡς ἀλυσιτελὲς, καὶ τὴν φιλοπραγμο-
σύνην ᾗ πρὸς ἅπαντας χρῆται καὶ συζῇ Φί-
λιππος· ὑφ' ἧς οὐκ ἔστιν ὅπως ἀγαπήσας τοῖς
πεπραγμένοις, ἡσυχίαν σχήσει. εἰ δ' ὁ μὲν ὡς
αἰεί τι μεῖζον τῶν ὑπαρχόντων δεῖ πράττειν
ἐγνωκὼς ἔσται, ὑμεῖς δὲ, ὡς οὐδενὸς ἀντιλη-
πτέον ἐῤῥωμένως τῶν πραγμάτων· σκοπεῖσθε,
10 εἰς τί ποτε ἐλπὶς ταῦτα τελευτῆσαι. Πρὸς
θεῶν, τίς οὕτως εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν, ὅστις ἀγνοεῖ
τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρο ἥξοντα, ἂν ἀμελή-
σωμεν; ἀλλὰ μὴν εἰ τοῦτο γενήσεται, δέδοικα,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον,
ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι ῥᾳδίως ἐπὶ τοῖς μεγάλοις
τόκοις μικρὸν εὐπορήσαντες χρόνον, ὕστερον καὶ
τῶν ἀρχαίων ἀπέστησαν, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἂν
ἐπὶ πολλῷ φανῶμεν ἐῤῥᾳθυμηκότες, καὶ ἅπαν-
τα πρὸς ἡδονὴν ζητοῦντες, πολλὰ καὶ χαλεπὰ,
ὧν οὐκ ἐβουλόμεθα, ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλ-
θωμεν ποιεῖν, καὶ κινδυνεύσωμεν περὶ τῶν ἐν
11 αὐτῇ τῇ χώρᾳ. Τὸ μὲν οὖν ἐπιτιμᾷν, ἴσως

φήσαι

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-794771-p0012-5

φήσαι τις ἂν ῥᾴδιον καὶ παντὸς εἶναι· τὸ δ'
ὑπὲρ τῶν παρόντων ὅτι δεῖ πράττειν ἀπο-
φαίνεσθαι, τοῦτ' εἶναι συμβούλου. ἐγὼ δὲ οὐκ
ἀγνοῶ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ' ὅτι πολ-
λάκις ὑμεῖς οὐ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ τοὺς ὑστάτους
περὶ τῶν πραγμάτων εἰπόντας ἐν ὀργῇ ποιεῖ-
σθε, ἄν τι μὴ κατὰ γνώμην ἐκβῇ. οὐ μὴν
οἶμαί γε δεῖν τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν σκοποῦνθ'
ὑποστείλασθαι, περὶ ὧν ὑμῖν συμφέρειν ἡγοῦ-
μαι. φημὶ δὴ διχῇ βοηθητέον εἶναι τοῖς
πράγμασιν ὑμῖν, τῷ τε τὰς πόλεις τοῖς Ὀλυν-
θίοις σώζειν, καὶ τοὺς τοῦτο ποιήσοντας στρα-
τιώτας ἐκπέμπειν, καὶ τῷ τὴν ἐκείνου χώραν
κακῶς ποιεῖν καὶ τριήρεσι, καὶ στρατιώταις ἑτέ-
ροις. Εἰ δὲ θατέρου τούτων ὀλιγωρήσετε, ὀκνῶ 12
μὴ μάταιος ἡμῖν ἡ στρατεία γένηται. εἴτε γὰρ
ὑμῶν τὴν ἐκείνου κακῶς ποιούντων, ὑπομείνας
τοῦτο, Ὄλυνθον παραστήσεται, ῥᾳδίως ἐπὶ τὴν
οἰκείαν ἐλθὼν, ἀμυνεῖται· εἴτε βοηθησάντων
μόνον ὑμῶν εἰς Ὄλυνθον, ἀκινδύνως ὁρῶν ἔχον-
τα τὰ οἴκοι, προσκαθεδεῖται καὶ προσεδρεύ-
σει τοῖς πράγμασι, περιέσται τῷ χρόνῳ τῶν
πολιορκουμένων. δεῖ δὴ πολλὴν καὶ διχῇ τὴν
βοήθειαν εἶναι. καὶ περὶ μὲν τῆς βοηθείας
ταῦτα γιγνώσκω. Περὶ δὲ χρημάτων πόρου, 13
ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήματα ὑμῖν, ἔστιν
ὅσα οὐδενὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων στρατιωτικά·
ταῦτα δὲ ὑμεῖς οὕτως ὡς βούλεσθε, λαμβά-
νετε. εἰ μὲν οὖν ταῦτα τοῖς στρατευομένοις ἀπο-
δώσετε, οὐδενὸς ὑμῖν προσδεῖ πόρου· εἰ δὲ μὴ,
προσδεῖ, μᾶλλον δ' ἅπαντος ἐνδεῖ τοῦ πόρου.

τί

τί οὖν, τις ἂν εἴποι, σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά; μὰ Δί', οὐκ ἔγωγε. ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι στρατιώτας δεῖν κατασκευασθῆναι, καὶ ταῦτ' εἶναι στρατιωτικὰ, καὶ μίαν σύνταξιν εἶναι, τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαμβάνειν, καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα. ὑμεῖς δὲ οὕτω πως ἄνευ πραγμάτων λαμβάνετε εἰς τὰς ἑορτάς. ἔστι δὴ λοιπὸν, οἶμαι, πάντας εἰσφέρειν, ἂν πολλῶν δέῃ, πολλά· ἂν ὀλίγων, ὀλίγα. δεῖ δὴ χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἐστι γενέσθαι τῶν δεόντων. λέγουσι δὲ καὶ ἄλλους τινας ἄλλοι πόρους· ὧν ἕλεσθε, ὅστις ὑμῖν ἂν συμφέρειν δοκῇ· καὶ ἕως ἐστὶ καιρὸς, ἀντιλάβεσθε τῶν πραγμάτων.

14 Ἄξιον δὲ ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι, τὰ πράγματα ἐν ᾧ καθέστηκε νυνὶ τὰ Φιλίππου. οὔτε γὰρ, ὡς δοκεῖ, καὶ φήσειέ τις ἂν μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, εὐπρεπῶς, οὐδ' ἂν ὡς κάλλιστα, αὐτῷ τὰ παρόντ' ἔχει· οὔτ' ἂν ἐξήνεγκε τὸν πόλεμόν ποτε τοῦτον ἐκεῖνος, εἰ πολεμεῖν ᾠήθη δεήσειν αὐτὸν· ἀλλ' ὡς ἐπιὼν, ἅπαντα τότε ἤλπιζε τὰ πράγματα ἀναιρήσεσθαι, κᾆτα διέψευσται. τοῦτο δὴ πρῶτον αὐτὸν ταράττει παρὰ γνώμην γεγονὸς, καὶ πολλὴν ἀθυμίαν αὐτῷ παρέχει· εἶτα τὰ τῶν Θετταλῶν. ταῦτα γὰρ ἄπιστα μὲν ἦν δήπου φύσει, καὶ ἀεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις· κομιδῇ δ' ὥσπερ ἦν, καὶ ἔστι νῦν τούτῳ. καὶ γὰρ Παγασὰς ἀπαιτεῖν αὐτόν εἰσιν ἐψηφισμένοι, καὶ Μαγνησίαν κεκωλύκασι τειχίζειν. ἤκουον δ' ἔγωγέ τινων, ὡς οὐδὲ τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγορὰς ἔτι δώσοιεν αὐτῷ καρποῦσθαι· τὰ γὰρ κοινὰ τῶν Θεττα-

λῶν

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-794771-p0014-7

λῶν ἀπὸ τούτων δέοι διοικεῖν, οὐ Φίλιππον λαμ-
βάνειν. ἂν δὲ τούτων ἀποστερηθῇ τῶν χρημά-
των, εἰς στενὸν κομιδῇ τὰ τῆς τροφῆς τοῖς ξέ-
νοις αὐτῷ καταστήσεται. Ἀλλὰ μὴν τόν γε 15
Παίονα καὶ τὸν Ἰλλυριὸν, καὶ ἁπλῶς τούτους
ἅπαντας ἡγεῖσθαι χρὴ αὐτονόμους ἥδιον ἂν καὶ
ἐλευθέρους, ἢ δούλους εἶναι. καὶ γὰρ ἀήθεις τοῦ
κατακούειν τινός εἰσι. καὶ ἄνθρωπος ὑβριστὴς,
ὥς φασι· καὶ μὰ Δί', οὐδὲν ἄπιστον ἴσως. τὸ
γὰρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν, ἀφορμὴ
τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίνεται. διόπερ
πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τἀγαθὰ, τοῦ κτή-
σασθαι χαλεπώτερον εἶναι. Δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, 16
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἀκαιρίαν τὴν ἐκείνου
καιρὸν ἡμέτερον νομίσαντας, ἑτοίμως συνά-
ρασθαι τὰ πράγματα, καὶ πρεσβευομένους
ἐφ' ἃ δεῖ, καὶ στρατευομένους αὐτοὺς, καὶ πα-
ροξύνοντας τοὺς ἄλλους ἅπαντας, λογιζομένους
εἰ Φίλιππος λάβοι καθ' ἡμῶν τοιοῦτον καιρὸν,
καὶ πόλεμος γένοιτο πρὸς τῇ χώρᾳ, πῶς ἂν
αὐτὸν οἴεσθε ἑτοίμως ἐφ' ἡμᾶς ἐλθεῖν; εἶτ'
οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ μηδ' ἃ πάθοιτ' ἂν, εἰ δύ-
ναιτ' ἐκεῖνος, ταῦτα ποιῆσαι καιρὸν ἔχοντες,
οὐ τολμήσετε; Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 17
μηδὲ τοῦθ' ὑμᾶς λανθανέτω, ὅτι νῦν αἵρεσίς
ἐστιν ὑμῖν, πότερον ὑμᾶς ἐκεῖ χρὴ πολεμεῖν, ἢ
παρ' ὑμῖν ἐκεῖνον. ἐὰν μὲν γὰρ ἀντέχῃ τὰ
τῶν Ὀλυνθίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε, καὶ
τὴν ἐκείνου κακῶς ποιήσετε, τὴν ὑπάρχουσαν
καὶ τὴν οἰκείαν ταύτην ἀδεῶς καρπούμενοι. ἂν δ'
ἐκεῖνα Φίλιππος λάβῃ, τίς αὐτὸν ἔτι κωλύ-

σει δεῦρο βαδίζειν; Θηβαῖοι; μὴ λίαν πικρὸν
εἰπεῖν ᾖ, καὶ συνεισβαλοῦσιν ἑτοίμως. ἀλλὰ
Φωκεῖς; οἱ τὴν οἰκείαν οὐχ οἷοί τε ὄντες φυ-
λάττειν, ἐὰν μὴ βοηθήσητε ὑμεῖς. ἢ ἄλλος
τις; ἀλλ', ὦ 'τὰν, οὐχὶ βουλήσεται. τῶν ἀτο-
πωτάτων μέντ' ἂν εἴη, εἰ ἃ νῦν ἄνοιαν ὀφλι-
σκάνων ὅμως ἐκλαλεῖ, ταῦτα δυνηθεὶς μὴ
18 πράξει. Ἀλλὰ μὴν ἡλίκα γ' ἐστὶ τὰ διαφορὰ,
ἐνθάδε ἢ ἐκεῖ πολεμεῖν, οὐδὲ λόγου προσδεῖν
ἡγοῦμαι. εἰ γὰρ ὑμᾶς δεήσειεν αὐτοὺς τριά-
κοντα ἡμέρας μόνας ἔξω γενέσθαι, καὶ ὅσα
ἀνάγκη στρατοπέδῳ χρωμένους, τῶν ἐκ τῆς χώ-
ρας λαμβάνειν, μηδενὸς ὄντος ἐν αὐτῇ πολε-
μίου λέγω, πλέον ἂν οἶμαι ζημιωθῆναι τοὺς
γεωργοῦντας ὑμῶν, ἢ ὅσα εἰς ἅπαντα τὸν πρὸ
τοῦ πόλεμον δεδαπάνηται. εἰ δὲ δὴ πόλεμός τις
ἥξει, πόσα χρὴ νομίσαι ζημιωθήσεσθαι; καὶ
προσέσται ἡ ὕβρις, καὶ ἔτι ἡ τῶν πραγμάτων
αἰσχύνη, οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημίας τοῖς γε σώ-
19 φροσι. Πάντα δὴ ταῦτα δεῖ συνιδόντας ἅπαν-
τας βοηθεῖν, καὶ ἀπωθεῖν ἐκεῖσε τὸν πόλε-
μον· τοὺς μὲν εὐπόρους, ἵν' ὑπὲρ τῶν πολλῶν
ὧν καλῶς ποιοῦντες ἔχουσι, μικρὰ ἀναλισκον-
τες, τὰ λοιπὰ καρπῶνται ἀδεῶς· τοὺς δ' ἐν
ἡλικίᾳ, ἵνα τὴν τοῦ πολεμεῖν ἐμπειρίαν ἐν τῇ
τοῦ Φιλίππου χώρᾳ κτησάμενοι, φοβεροὶ φύ-
λακες τῆς οἰκείας ἀκεραίου γένωνται· τοὺς δὲ
λέγοντας, ἵν' αἱ τῶν πεπολιτευμένων αὐτοῖς
εὔθυναι ῥᾴδιαι γένωνται· ὡς ὁποῖ' ἄττ' ἂν
ὑμᾶς περιστῇ τὰ πράγματα, τοιοῦτοι κριταὶ
καὶ τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς ἔσεσθε. χρηστὰ
δὲ εἴη παντὸς ἕνεκα.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΛΟΓΟΥ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ Β

Προσήκαντο μὲν τὴν πρεσβείαν τῶν Ὀλυνθίων οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς κεκρίκασι· μέλλουσι δὲ περὶ τὴν ἔξοδον, καὶ δεδιόσιν ὡς δυσπολεμήτου ὄντος τοῦ Φιλίππου, παρελθὼν ὁ Δημοσθένης, πειρᾶται θαρσύνειν τὸν δῆμον, ἐπιδεικνὺς ὡς ἀσθενῆ τὰ τοῦ Μακεδόνος πράγματα. καὶ γὰρ τοῖς συμμάχοις ὕποπτον αὐτὸν εἶναί φησι, καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν οὐκ ἰσχυρόν. τοὺς γὰρ Μακεδόνας ἀσθενεῖς εἶναι καθ' ἑαυτούς.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Β

Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄν τις ἰδεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθη- 1
ναῖοι, δοκεῖ μοι τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν φανερὰν γενομένην τῇ πόλει· οὐχ ἥκιστα δὲ, ἐν τοῖς παροῦσι πράγμασι. τὸ γὰρ τοὺς πολεμήσοντας Φιλίππῳ γεγενῆσθαι, καὶ χώραν ὅμορον, καὶ δύναμίν τινα κεκτημένους, καὶ τὸ μέγιστον ἁπάντων, τὴν ὑπὲρ τοῦ πολέμου γνώμην τοιαύτην ἔχοντας, ὥστε τὰς πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγὰς πρῶτον μὲν ἀπίστους, εἶτα τῆς ἑαυτῶν πατρίδος νομίζειν ἀνάστασιν εἶναι, δαιμονίᾳ τινὶ καὶ θείᾳ παντάπασιν ἔοικεν εὐεργεσίᾳ.
Δεῖ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἤδη σκο- 2
πεῖν αὐτοὺς, ὅπως μὴ χείρους περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς εἶναι δόξωμεν τῶν ὑπαρχόντων· ὡς ἔστι τῶν αἰσχρῶν, μάλιστα δὲ τῶν αἰσχίστων, μὴ μόνον

πό-

πόλεων καὶ τόπων, ὧν ἦμέν ποτε κύριοι, φαί-
νεσθαι προϊεμένους, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύ-
χης παρασκευασθέντων συμμάχων τε καὶ
3 καιρῶν. Τὸ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν
Φιλίππου ῥώμην διεξιέναι, καὶ διὰ τούτων τῶν
λόγων προτρέπειν τὰ δέοντα ποιεῖν ὑμᾶς, οὐχὶ
καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι. διατί; ὅτι μοι δοκεῖ πάνθ'
ὅσα ἂν εἴπῃ τις ὑπὲρ τούτων, ἐκείνῳ μὲν ἔχειν
φιλοτιμίαν τινὰ, ἡμῖν δ' οὐχὶ καλῶς πεπρᾶ-
χθαι. ὁ μὲν γὰρ ὅσῳ πλείονα ὑπὲρ τὴν ἀξίαν
πεποίηκε τὴν αὑτοῦ, τοσούτῳ θαυμαστότερος
παρὰ πᾶσι νομίζεται· ὑμεῖς δὲ ὅσῳ χεῖρον ἢ
προσῆκε, κέχρησθε τοῖς πράγμασι, τοσούτῳ
πλείονα αἰσχύνην ὠφλήκατε. ταῦτα μὲν οὖν
παραλείψω. καὶ γὰρ εἰ μετ' ἀληθείας τις, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σκοποῖτο, ἐνθένδ' ἂν μέγαν
αὐτὸν ἴδοι γεγενημένον, οὐχὶ παρ' αὑτοῦ. ὧν
οὖν ἐκεῖνος μὲν ὀφείλει τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολι-
τευμένοις χάριν, ὑμῖν δὲ δίκην προσήκει λα-
βεῖν, τούτων οὐχὶ νῦν ὁρῶ τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν·
ἃ δὲ καὶ χωρὶς τούτων ἔνι, καὶ βέλτιστόν ἐστιν
ἀκηκοέναι πάντας ὑμᾶς, καὶ μεγάλα, ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, κατ' ἐκείνου φαίνοιτ' ἂν ὀνείδη
βουλομένοις ὀρθῶς δοκιμάζειν, ταῦτ' εἰπεῖν
4 πειράσομαι. Τὸ μὲν οὖν ἐπίορκον καὶ ἄπιστον
καλεῖν ἄνευ τοῦ τὰ πεπραγμένα δεικνύναι, λοι-
δορίαν εἶναί τις ἂν φήσειε κενὴν δικαίως· τὸ
δὲ πάνθ' ὅσα πώποτ' ἔπραξε διεξιόντα, ἐφ'
ἅπασι τούτοις ἐλέγχειν, καὶ βραχέος λόγου
συμβαίνει δεῖσθαι, καὶ δυοῖν ἕνεκα ἡγοῦμαι συμ-
φέρειν εἰρῆσθαι· τοῦ τ' ἐκεῖνον, ὅπερ καὶ ἀλη-

θὲς

θὲς ὑπάρχει, φαῦλον φαίνεσθαι· καὶ τοὺς
τοὺς ὑπερεκπεπληγμένους ὡς ἄμαχόν τινα τὸν
Φίλιππον ἰδεῖν, ὅτι πάντα διεξελήλυθεν, οἷς
πρότερον παρακρουόμενος, μέγας νῦν ηὐξήθη,
καὶ πρὸς αὐτὴν ἥκει τὴν τελευτὴν τὰ πράγμα-
τα αὐτῷ. Ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 5
σφόδρα ἂν ἡγούμην καὶ αὐτὸς φοβερὸν εἶναι
καὶ θαυμαστὸν τὸν Φίλιππον, εἰ τὰ δίκαια
πράττοντα ἑώρων αὐτὸν ηὐξημένον. νῦν δὲ θεω-
ρῶν καὶ σκοπῶν εὑρίσκω, τὴν μὲν ἡμετέραν
εὐήθειαν τὸ κατ' ἀρχάς, ὅτε Ὀλυνθίους ἀπή-
λαυνόν τινες ἐνθένδε, βουλομένους ἡμῖν δια-
λεχθῆναι, τῷ τὴν Ἀμφίπολιν φάσκειν παρα-
δώσειν, καὶ τῷ θρυλλούμενόν ποτε ἀπόρρητον
ἐκεῖνο κατασκευάσειν, τούτῳ προσαγόμενον·
τὴν δὲ Ὀλυνθίων φιλίαν μετὰ ταῦτα, τῷ Πο-
τίδαιαν οὖσαν ἡμετέραν ἐξελεῖν, καὶ τοὺς μὲν
πρότερον συμμάχους ἡμᾶς ἀδικῆσαι, παρα-
δοῦναι δὲ ἐκείνοις· Θετταλοὺς δὲ νῦν τὰ τελευ-
ταῖα, τῷ Μαγνησίαν παραδώσειν ὑποσχέ-
σθαι, καὶ τὸν Φωκικὸν πόλεμον ὑπὲρ αὐτῶν
πολεμήσειν ἀναδέξασθαι. ὅλως δὲ οὐδείς ἐστιν,
ὅντιν' οὐ πεφενάκικεν ἐκεῖνος τῶν αὐτῷ χρησα-
μένων. τὴν γὰρ ἑκάστων ἄνοιαν αἰεὶ τῶν ἀγνοούν-
των αὐτὸν ἐξαπατῶν, καὶ προσλαμβάνων,
οὕτως ηὐξήθη. Ὥσπερ οὖν διὰ τούτων ἤρθη 6
μέγας, ἡνίκα ἕκαστοι συμφέρον αὐτὸν ἑαυτοῖς
ᾤοντό τι πράξειν, οὕτως ὀφείλει διὰ τῶν αὐ-
τῶν τούτων καὶ καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ
πάνθ' ἕνεκα ἑαυτοῦ ποιῶν ἐξελήλεγκται. και-
ροῦ μὲν δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τοῦτο πά-

ρεῖ Φιλίππῳ τὰ πράγματα. ἢ παρελθών
τις ἐμοὶ, μᾶλλον δὲ ὑμῖν δειξάτω, ἢ ὡς οὐκ
ἀληθῆ ταῦτ᾽ ἐγὼ λέγω, ἢ ὡς οἱ τὰ πρῶτα ἐξ-
ηπατημένοι, τὰ λοιπὰ πιστεύσουσιν αὐτῷ. ἢ ὡς
οἱ παρὰ τὴν αὐτῶν ἀξίαν δεδουλωμένοι Θεττα-
7 λοὶ, νῦν οὐκ ἂν ἐλεύθεροι γένοιντο ἄσμενοι. Καὶ
μὴν εἴ τις ὑμῶν ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν ἡγεῖται,
οἴεται δὲ βίᾳ καθέξειν αὐτὸν τὰ πράγματα,
τῷ τὰ χωρία καὶ λιμένας καὶ τὰ τοιαῦτα
προειληφέναι, οὐκ ὀρθῶς οἴεται. ὅταν μὲν γὰρ
ὑπ᾽ εὐνοίας τὰ πράγματα συστῇ, καὶ πᾶσι
ταὐτὰ συμφέρῃ τοῖς μετέχουσι τοῦ πολέμου, καὶ
συμπονεῖν, καὶ φέρειν τὰς συμφορὰς, καὶ
μένειν ἐθέλουσιν οἱ ἄνθρωποι· ὅταν δ᾽ ἐκ πλεον-
εξίας καὶ πονηρίας τὶς, ὥσπερ οὗτος, ἰσχύ-
σῃ, ἡ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν πταῖσμα
8 ἅπαντα ἀνεχαίτισε καὶ διέλυσεν. Οὐ γάρ
ἐστιν, οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικοῦντα
καὶ ἐπιορκοῦντα καὶ ψευδόμενον, δύναμιν βε-
βαίαν κτήσασθαι· ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα εἰς μὲν
ἅπαξ, καὶ βραχὺν χρόνον ἀντέχει· καὶ σφό-
δρα γε ἤνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν, ἂν τύχῃ·
τῷ χρόνῳ δὲ φωρᾶται, καὶ περὶ αὐτὰ καταῤ-
ῥεῖ. ὥσπερ γὰρ οἰκίας, οἶμαι, καὶ πλοίου, καὶ
τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τὰ κάτωθεν, ἰσχυρό-
τατα εἶναι δεῖ· οὕτω καὶ τῶν πράξεων τὰς ἀρ-
χὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ δικαίας
εἶναι προσήκει. τοῦτο δὲ οὐκ ἔνι νῦν ἐν τοῖς
9 πεπραγμένοις Φιλίππῳ. Φημὶ δὴ δεῖν ὑμᾶς
ἅμα τοῖς μὲν Ὀλυνθίοις βοηθεῖν· καὶ ὅπως
τις λέγει κάλλιστα καὶ τάχιστα, οὕτως ἀρέσκει

μοι·

μοί. πρὸς δὲ Θετταλοὺς πρεσβείαν πέμπειν, ἣ τοὺς
μὲν διδάξει ταῦτα, τοὺς δὲ παροξυνεῖ. καὶ γὰρ
νῦν εἰσιν ἐψηφισμένοι Παγασὰς ἀπαιτεῖν, καὶ
περὶ Μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι. σκοπεῖσθε
μέντοι τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ λόγους
ἐροῦσι μόνον οἱ παρ' ἡμῶν πρέσβεις, ἀλλὰ καὶ ἔρ-
γον τι δεικνύειν ἕξουσιν, ἐξεληλυθότων ὑμῶν ἀξίως
τῆς πόλεως, καὶ ὄντων ἐπὶ τοῖς πράγμασιν. ὡς
ἅπας μὲν λόγος, ἂν ἀπῇ τὰ πράγματα, μάταιόν
τι φαίνεται καὶ κενὸν, μάλιστα δὲ ὁ παρὰ τῆς
ἡμετέρας πόλεως. ὅσῳ γὰρ ἑτοιμότατ' αὐτῷ
δοκοῦμεν χρῆσθαι, τοσούτῳ μᾶλλον ἀπιστοῦσι πάν-
τες αὐτῷ. πολλὴν δὲ τὴν μετάστασιν, καὶ με-
γάλην δεικτέον τὴν μεταβολὴν, εἰσφέροντας,
ἐξιόντας, ἅπαντα ποιοῦντας ἑτοίμως, εἴπερ
τις ὑμῖν προσέξει τὸν νοῦν. Κἂν ταῦτα ἐθε- 10
λήσητε, ὡς προσήκει καὶ δεῖ, περαίνειν, οὐ
μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμμαχικὰ
ἀσθενῶς καὶ ἀπίστως ἔχοντα φανήσεται Φι-
λίππῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ
δυνάμεως κακῶς ἔχοντα ἐξελεγχθήσεται.
ὅλως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχὴ,
ἐν μὲν προσθήκης μέρει ἐστί τις οὐ σμικρά. οἷον
ὑπῆρξέ ποθ' ὑμῖν ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ὀλυν-
θίους. πάλιν αὖ πρὸς Ποτίδαιαν Ὀλυνθίοις
ἐφάνη τι τοῦτο συναμφότερον. νυνὶ δὲ Θεττα-
λοῖς νοσοῦσι, καὶ στασιάζουσι, καὶ τεταραγμέ-
νοις, ἐπὶ τὴν τυραννικὴν οἰκίαν ἐβοήθησε. καὶ
ὅπη τις ἂν, οἶμαι, προσθῇ κἂν μικρὰν δύνα-
μιν, πάντ' ὠφελεῖ. αὐτὴ δὲ καθ' αὑτὴν ἀσθε-
νὴς, καὶ πολλῶν κακῶν ἐστὶ μεστή. καὶ γὰρ

οὗτος ἅπασι τούτοις οἷς ἄν τις μέγαν αὐτὸν ἡγήσαιτο, τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς στρατείαις ἔτ' ἐπισφαλεστέραν αὐτὴν, ἢ ὑπῆρχε φύσει,
11 κατεσκεύακεν ἑαυτῷ. Μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς Φίλιππόν τε χαίρειν, καὶ τοὺς ἀρχομένους. ἀλλ' ὁ μὲν δόξης ἐπιθυμεῖ, καὶ τοῦτο ἐζήλωκε, καὶ προῄρηται πράττων καὶ κινδυνεύων, ἂν συμβῇ τι παθεῖν, τὴν τοῦ διαπράξασθαι ταῦτα, ἃ μηδεὶς πώποτε ἄλλος Μακεδόνων βασιλεὺς, δόξαν ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς ᾑρημένος· τοῖς δὲ τῆς μὲν φιλοτιμίας τῆς ἀπὸ τούτων οὐ μέτεστι, κοπτόμενοι δὲ αἰεὶ ταῖς στρατείαις ταύταις ταῖς ἄνω τε καὶ κάτω λυποῦνται, καὶ συνεχῶς ταλαιπωροῦσιν, οὔτ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις, οὔτ' ἐπὶ τοῖς αὐτῶν ἰδίοις ἐώμενοι διατρίβειν, οὔθ' ὅσ' ἂν πορίσωσιν οὕτως, ὅπως ἂν δύνωνται, ταῦτ' ἔχοντες διαθέσθαι, κεκλεισμένων τῶν ἐμπορίων τῶν ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τὸν πόλεμον. οἱ μὲν οὖν πολλοὶ Μακεδόνων πῶς ἔχουσι Φιλίππῳ, ἐκ τούτων ἄν τις σκέψαιτο
12 το οὐ χαλεπῶς. Οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι καὶ πεζαίτεροι δόξαν μὲν ἔχουσιν ὡς εἰσὶ θαυμαστοὶ, καὶ συγκεκροτημένοι τὰ τοῦ πολέμου. ὡς δ' ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγενημένων τινὸς ἤκουον, ἀνδρὸς οὐδαμῶς οἵου τε ψεύδεσθαι, οὐδένων εἰσὶ βελτίους. εἰ μὲν γάρ τις ἀνήρ ἐστιν ἐν αὐτοῖς, οἷος ἔμπειρος πολέμου καὶ ἀγώνων, τούτους μὲν φιλοτιμίᾳ πάντας ἀπωθεῖν αὐτὸν ἔφη, βουλόμενον πάντα αὐτοῦ δοκεῖν εἶναι τὰ ἔργα. πρὸς γὰρ αὖ τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν φιλοτιμίαν τἀνδρὸς ἀνυπέρβλητον εἶναι.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-794771-p0022-1

ναι εἰ δέ τις σώφρων, ἢ δίκαιος ἄλλως τὴν
καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν τοῦ βίου, καὶ μέθην,
καὶ κορδακισμοὺς οὐ δυνάμενος φέρειν, παρεω-
ρᾶσθαι, καὶ ἐν οὐδενὸς εἶναι μέρει τὸν τοιοῦτον.
λοιποὺς δὴ περὶ αὐτὸν εἶναι λῃστὰς, καὶ κόλα-
κας, καὶ τοιούτους ἀνθρώπους, οἵους μεθυσθέν-
τας ὀρχεῖσθαι, τοιαῦτα οἷα ἐγὼ νῦν ὀκνῶ
πρὸς ὑμᾶς ὀνομάσαι. δῆλον δ' ὅτι ταῦτ' ἐστὶν
ἀληθῆ. καὶ γὰρ οὓς ἐνθένδε πάντες ἀπήλαυ-
νον, ὡς πολὺ τῶν θαυματοποιῶν ἀσελγεστέρους
ὄντας, Καλλίαν ἐκεῖνον τὸν δημόσιον, καὶ τοιού-
τους ἀνθρώπους μίμους γελοίων, καὶ ποιητὰς
αἰσχρῶν ᾀσμάτων, ὧν εἰς τοὺς συνόντας ποιοῦ-
σιν ἕνεκα τοῦ γελασθῆναι· τούτους ἀγαπᾷ, καὶ
περὶ αὐτὸν ἔχει. Καί τοι ταῦτα εἰ καὶ μικρά 13
τις ἡγεῖται, μεγάλα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
δείγματα τῆς ἐκείνου γνώμης καὶ κακοδαιμο-
νίας ἐστὶ τοῖς εὐφρονοῦσιν. ἀλλ', οἶμαι, νῦν μὲν
ἐπισκοτεῖ τούτοις τὸ κατορθοῦν· αἱ γὰρ εὐπρα-
ξίαι δειναὶ συγκρύψαι καὶ συσκιάσαι τὰ τοι-
αῦτα ὀνείδη. εἰ δέ τι πταίσειε, τότε ἀκριβῶς
αὐτοῦ πάντ' ἐξετασθήσεται. δοκεῖ δ' ἔμοιγε, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δείξειν οὐκ εἰς μακρὰν, ἂν
οἵ τε θεοὶ θέλωσι, καὶ ὑμεῖς βούλησθε. ὥσπερ
γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ἡμῶν, ἕως μὲν ἂν ἐῤῥω-
μένος ᾖ τις, οὐδὲν ἐπαισθάνεται τῶν καθέκα-
στα σαθρῶν· ἐπὰν δὲ ἀῤῥώστημά τι συμβῇ,
πάντα κινεῖται, κἂν ῥῆγμα, κἂν στρέμμα, κἂν
ἄλλο τι τῶν ὑπαρχόντων σαθρὸν ᾖ· οὕτω καὶ
τῶν πόλεων, καὶ τῶν τυράννων, ἕως μὲν ἂν
ἔξω πολεμῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολ-

λοῖς ἐστίν· ἐπειδὰν δὲ ὅμορος πόλεμος συμπλα-
14 κῇ, πάντα ἐποίησεν ἔκδηλα. Εἰ δέ τις ὑμῶν,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον εὐτυχοῦν-
τα ὁρῶν, ταύτῃ φοβερὸν προσπολεμῆσαι νο-
μίζει, σώφρονος μὲν ἀνθρώπου λογισμῷ χρῆ-
ται. μεγάλη γὰρ ῥοπὴ, μᾶλλον δὲ ὅλον ἡ τύ-
χη παρὰ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγμα-
τα. οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε, εἴ τις αἵρεσίν μοι δοίη,
τὴν τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν ἑλοίμην,
ἐθελόντων ἃ προσήκει ποιεῖν ὑμῶν αὐτῶν, καὶ
κατὰ μικρὸν, ἢ τὴν ἐκείνου. πολὺ γὰρ πλεί-
ους ἀφορμὰς εἰς τὸ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοι-
15 αν ἔχειν ὁρῶ ὑμῖν ἐνούσας, ἢ ἐκείνῳ. Ἀλλ',
οἶμαι, καθήμεθα, οὐδὲν ποιοῦντες. οὐκ ἔνι δ' αὐ-
τὸν ἀργοῦντα, οὐδὲ φίλοις ἐπιτάττειν ὑπὲρ αὐ-
τοῦ τι ποιεῖν, μή τί γε δὴ τοῖς θεοῖς. οὐ δὴ θαυ-
μαστόν ἐστιν, εἰ στρατευόμενος καὶ πονῶν ἐκεῖνος
αὐτὸς, καὶ παρὼν ἐφ' ἅπασι, καὶ μηδένα και-
ρὸν μηδ' ὥραν παραλείπων, ὑμῶν μελλόντων,
καὶ ψηφιζομένων, καὶ πυνθανομένων, περιγί-
γνεται. οὐ δὴ θαυμάζω τοῦτο ἐγώ. τοὐναντίον
γὰρ ἂν ἦν θαυμαστὸν, εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς
ὧν τοῖς πολεμοῦσι προσήκει, τοῦ πάντα ποιοῦν-
16 τος ἃ δεῖ, περιῆμεν. Ἀλλ' ἐκεῖνο θαυμάζω,
εἰ Λακεδαιμονίοις μέν ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων ἀντήρατε, καὶ
πολλὰ ἴδια πλεονεκτῆσαι πολλάκις ὑμῖν ἐξὸν,
οὐκ ἠθελήσατε, ἀλλ' ἵνα οἱ ἄλλοι τύχωσι τῶν
δικαίων, τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἀνηλίσκετε εἰσφέ-
ροντες, καὶ προεκινδυνεύετε στρατευόμενοι. νυνὶ
δὲ ὀκνεῖτε ἐξιέναι, καὶ μέλλετε εἰσφέρειν ὑπὲρ

τῶν ὑμετέρων αὐτῶν κτημάτων· καὶ τοὺς μὲν
ἄλλους σεσώκατε πολλάκις πάντας, καὶ καθ'
ἕκαστον ἐν μέρει· τὰ δὲ ὑμέτερα αὐτῶν ἀπο-
λωλεκότες, κάθησθε. Ταῦτα θαυμάζω· 17
καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, εἰ μηδὲ εἷς ὑμῶν, ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, δύναται λογίσασθαι, πόσον
πολεμεῖτε χρόνον Φιλίππῳ, καὶ τί ποιούντων
ὑμῶν ἅπας ὁ χρόνος διελήλυθεν οὗτος. ἴστε γὰρ
δήπου τοῦθ' ὅτι μελλόντων ὑμῶν, ἑτέρους τινὰς
ἐλπιζόντων πράξειν, αἰτιωμένων ἀλλήλους, κρι-
νόντων, πάλιν ἐλπιζόντων, σχεδὸν ταῦτα ἅπερ
νυνὶ ποιούντων, ὁ χρόνος ἅπας διελήλυθεν. εἶτα
οὕτως ἀγνωμόνως ἔχετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
ὥστε δι' ὧν ἐκ χρηστῶν φαῦλα τὰ πράγματα
γέγονε τῆς πόλεως, διὰ τῶν αὐτῶν τούτων ἐλ-
πίζετε πράξεων, ἐκ φαύλων αὐτὰ χρηστὰ γε-
νήσεσθαι; ἀλλ' οὔτ' εὔλογον, οὔτ' ἔχον ἐστὶ φύ-
σιν τοῦτό γε. πολὺ γὰρ ῥᾷον ἔχοντας φυλάτ-
τειν, ἢ κτήσασθαι πάντα πέφυκε. νυνὶ δὲ ὅ,
τι μὲν φυλάξομεν, οὐδέν ἐστιν ὑπὸ τοῦ πολέμου
λοιπὸν τῶν προτέρων· κτήσασθαι δὲ δεῖ. αὐ-
τῶν οὖν ὑμῶν τοῦτο ἔργον ἤδη. Φημὶ δὴ δεῖν 18
εἰσφέρειν χρήματα, αὐτοὺς ἐξιέναι προθύμως,
μηδένα αἰτιᾶσθαι, πρὶν ἂν τῶν πραγμάτων
κρατήσητε· τηνικαῦτα δὲ ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔρ-
γων κρίναντας, τοὺς μὲν ἀξίους ἐπαίνου τιμᾷν,
τοὺς δὲ ἀδικοῦντας κολάζειν, τὰς προφάσεις δ'
ἀφελεῖν, καὶ τὰς καθ' ὑμᾶς ἐλλείματα. οὐ γάρ
ἐστι πικρῶς ἐξετάσαι, τί πέπρακται τοῖς ἄλλοις,
ἂν μὴ παρ' ὑμῶν αὐτῶν πρῶτον ὑπάρξῃ τὰ
δέοντα. Τίνος γὰρ ἕνεκα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 19

νομίζετε, τοῦτον μὲν φεύγειν τὸν πόλεμον πάν-
τας ὅσους ἂν ἐκπέμψητε στρατηγοὺς, ἰδίᾳ δ'
εὑρίσκειν πολέμους; εἰ δεῖ τι τῶν ὄντων καὶ πε-
ρὶ στρατηγῶν εἰπεῖν, ὅτι ἐνταῦθα μὲν ἐστι τὰ
ἆθλα ὑπὲρ ὧν ἐστιν ὁ πόλεμος, ὑμέτερα. Ἀμ-
φίπολις κἂν ληφθῇ, παραχρῆμα αὐτὴν ὑμεῖς
κομιεῖσθε. οἱ δὲ κίνδυνοι τῶν ἐφεστηκότων ἴδιοι,
μισθὸς δ' οὐκ ἔστιν. ἐκεῖ δὲ κίνδυνοι μὲν ἐλάττους,
τὰ δὲ λήμματα τῶν ἐφεστηκότων καὶ τῶν στρα-
τιωτῶν Λάμψακος, Σίγειον, τὰ πλοῖα ἃ συ-
λῶσιν. ἐπὶ οὖν τὸ λυσιτελοῦν αὐτοῖς ἕκαστοι χω-
20 ροῦσιν. Ὑμεῖς δὲ ὅταν μὲν εἰς τὰ πράγματα
ἀποβλέψητε φαύλως ἔχοντα, τοὺς ἐφεστηκό-
τας κρίνετε· ὅταν δὲ δόντες λόγον τὰς ἀνάγ-
κας ἀκούσητε, τούτους ἀφίετε. περίεστι τοίνυν
ἡμῖν ἀλλήλοις ἐρίζειν καὶ διεστάναι, τοῖς μὲν
ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταῦτα· τὰ κοι-
νὰ δὲ ἔχειν φαύλως. πρότερον μὲν γὰρ, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰσφέρετε κατὰ συμμορίας·
νυνὶ δὲ πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας. ῥήτωρ
ἡγεμὼν ἑκατέρων, καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ,
καὶ οἱ βοηθησόμενοι οἱ τριακόσιοι. οἱ δὲ ἄλλοι
προσνενέμησθε, οἱ μὲν ὡς τούτους, οἱ δὲ ὡς ἐκεί-
21 νους. Δεῖ δὴ ταῦτα ἐπανέντας, καὶ ὑμῶν αὐ-
τῶν ἔτι καὶ νῦν γενομένους, κοινὸν καὶ τὸ λέ-
γειν, καὶ τὸ βουλεύεσθαι, καὶ τὸ πράττειν
ποιῆσαι. εἰ δὲ τοῖς μὲν, ὥσπερ ἐκ τυραννίδος
ὑμῶν, ἐπιτάττειν ἀποδώσετε, τοῖς δὲ ἀναγκά-
ζεσθαι τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, στρατεύεσθαι,
τοῖς δὲ ψηφίζεσθαι κατὰ τούτων μόνον, ἄλλο
δὲ μηδοτιοῦν συμπονεῖν, οὐχὶ γενήσεται τῶν
δεόντων

δεόντων ὑμῖν οὐδὲν ἐν καιρῷ. τὸ γὰρ ἠδικημένον
ἀεὶ μέρος ἐλλείψει, εἶθ' ὑμῖν τούτους κολάζειν
ἀντὶ τῶν ἐχθρῶν περιέσται. Λέγω δὴ κεφά- 22
λαιον, πάντας εἰσφέρειν, ἀφ' ὧν ἕκαστος ἔχει,
τὸ ἴσον, πάντας ἐξιέναι κατὰ μέρος, ἕως ἂν
ἅπαντες στρατεύσησθε, πᾶσι τοῖς παριοῦσι λό-
γον διδόναι, καὶ τὰ βέλτιστα ὧν ἂν ἀκούσητε,
αἱρεῖσθαι, μὴ ἃ ἂν ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα εἴπῃ.
κἂν ταῦτα ποιῆτε, οὐ τὸν εἰπόντα μόνον πα-
ραχρῆμα ἐπαινέσεσθε, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς
ὕστερον, πολλῷ βέλτιον τῶν ὅλων πραγμάτων
ὑμῖν ἐχόντων.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΛΟΓΟΥ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ Γ

Ἔπεμψαν βοήθειαν τοῖς Ὀλυνθίοις οἱ Ἀθηναῖοι, καί τι κατορθοῦν ἔδοξαν δι' αὐτῆς. καὶ ταῦτα αὐτοῖς ἀπηγγέλλετο· ὁ δὲ δῆμος περιχαρὴς, οἵ τε ῥήτορες παρακαλοῦντες ἐπὶ τιμωρίαν τοῦ Φιλίππου. ὁ δὲ Δημοσθένης δεδοικὼς, μὴ θαῤῥήσαντες ὡς τὰ πάντα νενικηκότες, καὶ ἱκανὴν βοήθειαν πεποιημένοι τοῖς Ὀλυνθίοις, τῶν λοιπῶν ὀλιγωρήσωσι· διὰ τοῦτο παρελθὼν, ἐπικόπτει τὴν ἀλαζονείαν αὐτῶν, καὶ πρὸς εὐλάβειαν σώφρονα τὴν γνώμην μεθίστησι, λέγων, οὐ περὶ τῆς Φιλίππου τιμωρίας νῦν αὐτοῖς εἶναι τὸν λόγον, ἀλλὰ περὶ τῆς τῶν συμμάχων σωτηρίας. οἶδε γὰρ ὅτι καὶ Ἀθηναῖοι, καὶ ἄλλοι πού τινες, τοῦ μὲν μὴ τὰ οἰκεῖα προέσθαι, ποιοῦνται φροντίδα· περὶ

δὲ τὸ τιμωρήσασθαι τοὺς ἐναντίους, ἧττον σπουδάζουσιν. ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ τῆς περὶ τῶν θεωρικῶν χρημάτων συμβουλῆς φανερώτερον ἅπτεται, καὶ ἀξιοῖ λυθῆναι τοὺς νόμους τοὺς ἐπιτιθέντας ζημίαν τοῖς γράψασιν αὐτὰ γενέσθαι στρατιωτικά, ἵνα δειχθῇ τὸ συμβουλεύειν τὰ βέλτιστα. παραινεῖ δὲ ὅλως πρὸς τὸν τῶν προγόνων ζῆλον ἀναστῆσαι, καὶ στρατεύεσθαι σώμασιν οἰκείοις. καὶ ἐπιτιμήσει πολλῇ κέχρηται κατὰ τοῦ δήμου, τέως ἐκλελυμένου, καὶ τῶν δημαγωγῶν, ὡς οὐκ ὀρθῶς προϊσταμένων τῆς πόλεως.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Γ

Οὐχὶ ταὐτὰ παρίσταταί μοι γινώσκειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅταν τε εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψω, καὶ ὅταν εἰς τοὺς λόγους οὓς ἀκούω. τοὺς μὲν γὰρ λόγους περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον ὁρῶ γιγνομένους· τὰ δὲ πράγματα εἰς τοῦτο προήκοντα, ὥστε ὅπως μὴ πεισόμεθα αὐτοὶ πρότερον κακῶς, σκέψασθαι δέον. οὐδὲν οὖν ἄλλο μοι δοκοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες, ἢ τὴν ὑπόθεσιν περὶ ἧς βουλεύεσθε, οὐχὶ τὴν
2 οὖσαν παραστάντες ὑμῖν, ἁμαρτάνειν. Ἐγὼ δ' ὅτι μέν ποτε ἐξῆν τῇ πόλει καὶ τὰ αὑτῆς ἔχειν ἀσφαλῶς, καὶ Φίλιππον τιμωρήσασθαι, καὶ μάλα ἀκριβῶς οἶδα. ἐπ' ἐμοῦ γάρ, οὐχὶ πάλαι, γέγονε ταῦτα ἀμφότερα. νῦν μέντοι πέπεισμαι τοῦθ' ἱκανὸν προλαβεῖν ἡμῖν εἶναι τὴν πρώτην, ὅπως τοὺς συμμάχους σώσωμεν.

ἐὰν γὰρ τοῦτο βεβαίως ὑπάρξῃ, τότε καὶ πε-
ρὶ τοῦ τίνα τρόπον τιμωρήσεταί τις ἐκεῖνον, ἐξέ-
σται σκοπεῖν. πρὶν δὲ τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς ὑποθέ-
σθαι, μάταιον ἡγοῦμαι περὶ τῆς τελευτῆς ὁν-
τινοῦν ποιεῖσθαι λόγον. Ὁ μὲν οὖν παρὼν και- 3
ρὸς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἴπερ ποτὲ καὶ νῦν,
πολλῆς φροντίδος καὶ βουλῆς δεῖται. ἐγὼ δὲ
οὐχ ὅτι χρὴ περὶ τῶν παρόντων συμβουλεῦσαι,
χαλεπώτατον ἡγοῦμαι. ἀλλ᾽ ἐκεῖνο ἀπορῶ,
τίνα χρὴ τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς
ὑμᾶς περὶ αὐτῶν εἰπεῖν. πέπεισμαι γὰρ ἐξ
ὧν παρὼν καὶ ἀκούων σύνοιδα, τὰ πλείω τῶν
πραγμάτων ὑμᾶς ἐκπεφευγέναι, τῷ μὴ βού-
λεσθαι τὰ δέοντα ποιεῖν, οὐ τῷ μὴ συνιέναι.
ἀξιῶ δὲ ὑμᾶς, ἂν μετὰ παῤῥησίας ποιοῦμαι
τοὺς λόγους, ὑπομένειν, τοῦτο θεωροῦντας, εἰ
τἀληθῆ λέγω, καὶ διὰ τοῦτο, ἵνα τὰ λοιπὰ
βελτίω γένηται. ὁρᾶτε γὰρ, ὡς ἐκ τοῦ πρὸς
χάριν δημηγορεῖν ἐνίους, εἰς πᾶν προελήλυθε
μοχθηρίας τὰ παρόντα πράγματα. ἀναγκαῖ-
ον δὲ ὑπολαμβάνω, μικρὰ τῶν γεγενημένων
πρῶτον ὑμᾶς ὑπομνῆσαι. Μέμνησθε, ὦ 4
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτ᾽ ἀπηγγέλθη Φίλιπ-
πος ὑμῖν ἐν Θρᾴκῃ, τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος
τουτὶ, Ἡραῖον τεῖχος πολιορκῶν. τότε τοίνυν
μὴν μὲν ἦν Μαιμακτηριών. πολλῶν δὲ λόγων
καὶ θορύβου γιγνομένου παρ᾽ ὑμῖν, ἐψηφίσα-
σθε τετταράκοντα τριήρεις καθέλκειν, καὶ
τοὺς μέχρι πέντε καὶ τετταράκοντα ἐτῶν αὐ-
τοὺς ἐμβαίνειν, καὶ τάλαντα ἑξήκοντα εἰσφέ-
ρειν. καὶ μετὰ ταῦτα διελθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ

τούτου,

τούτου, Ἑκατομβαιὼν, Μεταγειτνιὼν, Βοηδρο-
μιών. τούτου τοῦ μηνὸς μόλις μετὰ μυστήρια, δέ-
κα ναῦς ἀπεστείλατε ἔχοντα Χαρίδημον κενὰς,
καὶ πέντε τάλαντα ἀργυρίου· ὡς γὰρ ἠγγέλθη
Φίλιππος ἀσθενῶν, καὶ τεθνεὼς, (ἦλθε γὰρ
ἀμφότερα) οὐκέτι καιρὸν οὐδένα τοῦ βοηθεῖν νο-
μίσαντες, ἀφήκατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν
ἀπόστολον. ἦν δὲ οὗτος ὁ καιρὸς αὐτός. εἰ γὰρ
τότε ἐκεῖσε ἐβοηθήσαμεν, ὥσπερ ἐψηφισά-
μεθα προθύμως, οὐκ ἂν ἠνώχλει νῦν ἡμῖν ὁ
Φίλιππος τότε σωθείς. τὰ μὲν δὴ τότε
5 πραχθέντα, οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι. Νῦν δ' ἑτέ-
ρου πολέμου καιρὸς ἥκει· τίς; οὗτος, δι' ὃν καὶ
περὶ τούτων ἐμνήσθην, ἵνα μὴ ταὐτὰ πάθητε.
τί δὴ χρησώμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούτῳ;
εἰ γὰρ μὴ βοηθήσετε παντὶ σθένει κατὰ τὸ
δύνατον, θεάσασθε ὃν τρόπον ὑμεῖς ἐστρατη-
γηκότες πάντα ἔσεσθε ὑπὲρ Φιλίππου. ὑπῆρ-
χον Ὀλύνθιοι δύναμίν τινα κεκτημένοι, καὶ
διέκειθ' οὕτω τὰ πράγματα, οὔτε Φίλιππος
ἐθάῤῥει τούτους, οὔθ' οὗτοι Φίλιππον· ἐπράξα-
μεν ἡμεῖς, κἀκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην. ἦν τοῦ-
το ὥσπερ ἐμπόδισμά τι τῷ Φιλίππῳ, καὶ δυ-
σχερὲς, πόλιν μεγάλην ἐφορμεῖν τοῖς ἑαυτοῦ
καιροῖς διηλλαγμένην πρὸς ἡμᾶς. ἐκπολεμῶ-
σαι δεῖν ᾠόμεθα τοὺς ἀνθρώπους ἐκ παντὸς τρό-
που· καὶ ὃ πάντες ἐθρύλλουν τέως, τοῦτο πέ-
6 πρακται νῦν ὁπωσδήποτε. Τί οὖν ὑπόλοιπον,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλὴν βοηθεῖν ἐῤῥωμένως
καὶ προθύμως, ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ. χωρὶς γὰρ
τῆς περιστάσης ἂν ἡμᾶς αἰσχύνης, εἰ καθυ-

φείμε-

φείμεθά τι τῶν πραγμάτων, οὐδὲ τὸν φόβον,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μικρὸν ὁρῶ τὸν τῶν μετὰ
ταῦτα, ἐχόντων μὲν ὡς ἔχουσι Θηβαίων ὑμῖν,
ἀπειρηκότων δὲ χρήμασι Φωκέων, μηδενὸς δ'
ἐμποδὼν ὄντος Φιλίππῳ τὰ παρόντα κατα-
στρεψαμένῳ, πρὸς ταῦτα ἐπικλῖναι τὰ πράγ-
ματα. Ἀλλὰ μὴν εἴ τις ὑμῶν εἰς τοῦτο ἀνα- 7
βάλλεται ποιήσειν τὰ δέοντα, ἰδεῖν ἐγγύθεν
βούλεται τὰ δεινά, ἐξὸν ἀκούειν ἄλλοθι γινό-
μενα, καὶ βοηθοὺς αὐτῷ ζητεῖν, ἐξὸν νῦν ἑτέροις
αὐτὸν βοηθεῖν. ὅτι μὲν γὰρ εἰς τοῦτο περιστή-
σεται τὰ πράγματα, ἐὰν τὰ παρόντα προώ-
μεθα, σχεδὸν ἴσμεν ἅπαντες δήπου. Ἀλλ' 8
ὅτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν, εἴποι τις ἄν, πάντες
ἐγνώκαμεν, καὶ βοηθήσομεν. τὸ δὲ ὅπως, τοῦ-
το λέγε. μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θαυ-
μάσητε, ἂν παράδοξον εἴπω τι πολλοῖς. νο-
μοθέτας καθίσατε· ἐν δὲ τούτοις τοῖς νομοθέ-
ταις μὴ θῆσθε νόμον μηδένα· εἰσὶ γὰρ ὑμῖν
ἱκανοί· ἀλλὰ τοὺς εἰς τὸ παρὸν βλάπτοντας
ὑμᾶς, λύσατε· λέγω δὲ τοὺς περὶ τῶν θεω-
ρικῶν, σαφῶς οὑτωσί, καὶ τοὺς περὶ τῶν στρα-
τευομένων ἐνίους· ὧν οἱ μὲν τὰ στρατιωτικὰ
τοῖς οἴκοι μένουσι διανέμουσι θεωρικά, οἱ δὲ τοὺς
ἀτακτοῦντας ἀθῴους καθιστᾶσιν, εἶτα καὶ τοὺς
τὰ δέοντα ποιεῖν βουλομένους ἀθυμοτέρους
ποιοῦσιν. ἐπειδὰν δὲ ταῦτα λύσητε, καὶ τὴν τοῦ
τὰ βέλτιστα λέγειν ὁδὸν παράσχητε ἀσφαλῆ,
τηνικαῦτα τὸν γράψοντα ἃ πάντες ἴστε ὅτι
συμφέρει, ζητεῖτε. Πρὶν δὲ ταῦτα πρᾶξαι, 9

μὴ σκοπεῖτε, τίς εἰπὼν τὰ βέλτιστα ὑπὲρ
ὑμῶν, ὑφ' ὑμῶν ἀπολέσθαι βουλήσεται. οὐ γὰρ
εὑρήσετε, ἄλλως τε καὶ τούτου μόνου περιγί-
γνεσθαι μέλλοντος, τοῦ παθεῖν ἀδίκως τι κα-
κὸν τὸν ταῦτ' εἰπόντα καὶ γράψαντα, μηδὲν
δὲ ὠφελῆσαι τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ εἰς
τὸ λοιπὸν μᾶλλον ἔτι ἢ νῦν τὸ τὰ βέλτιστα λέ-
10 γειν φοβερώτερον ποιῆσαι. Καὶ λύειν γε, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς νόμους δεῖ τούτους αὐτοὺς
ἀξιοῦν, οἵπερ καὶ τεθείκασιν. οὐ γάρ ἐστι δί-
καιον, τὴν μὲν χάριν ἣ πᾶσαν ἔβλαψε τὴν πόλιν,
τοῖς τότε θεῖσιν ὑπάρχειν· τὴν δ' ἀπέχθειαν
δι' ἧς ἅπαντες ἂν ἄμεινον πράξαιμεν, τῷ νῦν
τὰ βέλτιστα εἰπόντι ζημίαν γενέσθαι. πρὶν
δὲ ταῦτα εὐτρεπίσαι, μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, μηδένα ἀξιοῦτε τηλικοῦτον παρ' ὑμῖν,
ὥστε τοὺς νόμους τούτους παραβάντα μὴ δοῦναι δί-
κην· μηδ' οὕτως ἀνόητον, ὥστε εἰς προὖπτον κα-
11 κὸν αὑτὸν ἐμβαλεῖν. Οὐ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ'
ὑμᾶς ἀγνοεῖν δεῖ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ψή-
φισμα οὐδενός ἐστιν ἄξιον, ἂν μὴ προσγένηται
τὸ ποιεῖν ἐθέλειν τά γε δόξαντα προθύμως
ἡμᾶς. εἰ γὰρ αὐτάρκη τὰ ψηφίσματ' ἦν, ἢ
ὑμᾶς ἀναγκάζειν ἃ προσήκει πράττειν, ἢ περὶ
ὧν γράφει διαπράξασθαι· οὔτ' ἂν ὑμεῖς πολ-
λὰ ψηφιζόμενοι, μικρὰ, μᾶλλον δ' οὐδὲν
ἐπράττετε τούτων, οὔτε Φίλιππος τοσοῦτον ὑβρί-
κει χρόνον· πάλαι γὰρ ἂν ἕνεκά γε ψηφισμά-
των ἐδεδώκει δίκην. ἀλλ' οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχει.
τὸ γὰρ πράττειν τοῦ λέγειν καὶ χειροτονεῖν ὕστε-

ρον

ρον ὂν τῇ τάξει, πρότερον τῇ δυνάμει καὶ κρεῖτ-
τόν ἐστι. τοῦτ' οὖν δεῖ προσεῖναι, τὰ δ' ἄλλα
ὑπάρχει. καὶ γὰρ εἰπεῖν τὰ δέοντα παρ' ὑμῖν
εἰσιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυνάμενοι, καὶ γνῶ-
ναι πάντων ὑμεῖς ὀξύτατοι τὰ ῥηθέντα, καὶ
πρᾶξαι δὲ δυνήσεσθε νῦν, ἐὰν ὀρθῶς ποιῆτε.
Τίνα γὰρ χρόνον, ἢ τίνα καιρὸν, ὦ ἄνδρες 12
Ἀθηναῖοι, τοῦ παρόντος βελτίω ζητεῖτε; ἢ πό-
τε ἃ δεῖ πράξετε, εἰ μὴ νῦν; οὐχ ἅπαντα μὲν
ἡμῶν τὰ χωρία προείληφεν ἄνθρωπος; εἰ δὲ
καὶ ταύτης κύριος τῆς χώρας γενήσεται, πάν-
των αἴσχιστα πεισόμεθα. οὐχ οὓς εἰ πολεμή-
σαιεν, ἑτοίμως σώσειν ὑπισχνούμεθα, οὗτοι νῦν
πολεμοῦνται; οὐκ ἐχθρός; οὐκ ἔχων τὰ ὑμέτε-
ρα; οὐ βάρβαρος; οὐχ ὅτι ἂν εἴποι τις; ἀλ-
λὰ πρὸς θεῶν, ἅπαντα ταῦτα ἐάσαντες, καὶ
μονονουχὶ συγκατασκευάσαντες αὐτῷ, τότε
τοὺς αἰτίους οἵτινες εἰσι τούτων, ζητήσομεν. οὐ
γὰρ αὐτοί γ' αἴτιοι φήσομεν εἶναι· σαφῶς οἶδα
τοῦτ' ἐγώ. οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς τοῦ πολέμου κινδύ-
νοις τῶν φευγόντων οὐδεὶς ἑαυτοῦ κατηγορεῖ,
ἀλλὰ καὶ τοῦ στρατηγοῦ, καὶ τῶν πλησίον, καὶ
πάντων μᾶλλον. ἥττηνται δ' ὅμως διὰ πάν-
τας τοὺς φυγόντας δήπου. μένειν γὰρ ἐξῆν τῷ
κατηγοροῦντι τῶν ἄλλων. εἰ δὲ τοῦτ' ἐποίει ἕκα-
στος, ἐνίκων ἄν. Καὶ νῦν οὐ λέγει τις τὰ βέλ- 13
τιστα; ἀναστὰς ἄλλος εἰπάτω, μὴ τοῦτον αἰ-
τιάσθω. ἕτερος λέγει τις βελτίω; ταῦτα
ποιεῖτε ἀγαθῇ τύχῃ. ἀλλ' οὐχ ἡδέα ταῦτα;
οὐκέτι τοῦθ' ὁ λέγων ἀδικεῖ· πλὴν εἰ δέον εὔξα-
σθαι,

σθαι, παραλείπει. εὔξασθαι μὲν γὰρ, ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, ῥᾴδιον, εἰς ταὐτὸ πάνθ' ὅσα
βούλεταί τις, ἀθροίσαντα ἐν ὀλίγῳ· ἑλέσθαι
δὲ, ὅταν περὶ πραγμάτων προτεθῇ σκοπεῖν,
οὐκέθ' ὁμοίως εὔπορον· ἀλλὰ δεῖ τὰ βέλτιστα
ἀντὶ τῶν ἡδέων, ἂν μὴ ἀμφότερα ἐξῇ, λαμ-
14 βάνειν. Εἰ δέ τις ἡμῖν ἔχοι τὰ θεωρικὰ ἐᾷν,
καὶ πόρους ἑτέρους λέγειν στρατιωτικοὺς, οὐχ
οὗτος κρείττων; εἴποι τις ἄν. Φημὶ ἔγωγε, εἴπερ
ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. ἀλλὰ θαυμάζω, εἴ
τῳ ποτε ἀνθρώπων ἢ γέγονεν, ἢ γενήσεται,
ἂν τὰ παρόντα ἀναλώσῃ πρὸς ἃ μὴ δεῖ, τῶν
ἀπόντων εὐπορῆσαι πρὸς ἃ δεῖ. ἀλλ', οἶμαι,
μέγα τοῖς τοιούτοις ὑπάρχει λόγος ἡ παρ'
ἑκάστου βούλησις. διόπερ ῥᾷστον ἁπάντων ἐστὶν
αὐτὸν ἐξαπατῆσαι. ὃ γὰρ βούλεται, τοῦθ'
ἕκαστος καὶ οἴεται. τὰ δὲ πράγματα πολλά-
15 κις οὐχ οὕτω πέφυκεν. Ὁρᾶτε οὖν, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, ταῦθ' οὕτως, ὅπως καὶ τὰ πράγμα-
τα ἐνδέχεται, καὶ δυνήσεσθε ἐξιέναι, καὶ μι-
σθὸν ἕξετε. οὔ τοι σωφρόνων, οὐδὲ γενναίων
ἐστὶν ἀνθρώπων, ἐλλείποντάς τι δι' ἔνδειαν
χρημάτων τοῦ πολέμου, εὐχερῶς τὰ τοιαῦτα
ὀνείδη φέρειν· οὐδ' ἐπὶ μὲν Κορινθίους, καὶ Με-
γαρέας, ἁρπάσαντας τὰ ὅπλα πορεύεσθαι,
Φίλιππον δ' ἐᾷν πόλεις Ἑλληνίδας ἀνδραποδί-
ζεσθαι, δι' ἀπορίαν ἐφοδίων τοῖς στρατευομέ-
νοις. καὶ ταῦθ' οὐχ ἵν' ἀπέχθωμαί τισιν ὑμῶν,
τηνάλλως προῄρημαι λέγειν· οὐ γὰρ οὕτως
ἄφρων, οὐδὲ ἀτυχής εἰμι ἐγὼ, ὥστε ἀπεχθά-

νεσθαι βούλεσθαι, μηδὲν ὠφελεῖν νομίζων. ἀλ-
λὰ δικαίου πολίτου κρίνω, τὴν τῶν πραγμάτων
σωτηρίαν ἀντὶ τῆς ἐν τῷ λέγειν χάριτος αἱρεῖ-
σθαι. Καὶ γὰρ τοὺς ἐπὶ τῶν προγόνων ἡμῶν 16
λέγοντας ἀκούω, ὥσπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς, οὓς
ἐπαινοῦσι μὲν οἱ παριόντες ἅπαντες, μιμοῦνται
δ᾽ οὐ πάνυ, τούτῳ τῷ τρόπῳ καὶ τῷ ἔθει τῆς
πολιτείας χρῆσθαι, τὸν Ἀριστείδην ἐκεῖνον,
τὸν Νικίαν, τὸν ὁμώνυμον ἐμαυτῷ, τὸν Περι-
κλέα. ἐξ οὗ δὲ οἱ διερωτῶντες ὑμᾶς οὗτοι πε-
φήνασι ῥήτορες, τί βούλεσθε; τί γράψω; τί
ὑμῖν χαρίσομαι; προπέποται τῆς παραυτίκα
ἡδονῆς καὶ χάριτος τὰ τῆς πόλεως πράγμα-
τα, καὶ τοιαυτὶ συμβαίνει. καὶ τὰ μὲν τού-
των πάντα καλῶς ἔχει, τὰ δ᾽ ὑμέτερα αἰσχρῶς.
καί τοι σκέψασθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἅ
τις ἂν κεφάλαια εἰπεῖν ἔχῃ τῶν ἐπὶ τῶν προ-
γόνων ἔργων, καὶ τῶν ἐφ᾽ ὑμῶν. ἔσται δὲ βρα-
χὺς καὶ γνώριμος ὑμῖν ὁ λόγος. οὐ γὰρ ἀλλο-
τρίοις ὑμῖν χρωμένοις παραδείγμασιν, ἀλλ᾽
οἰκείοις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εὐδαίμοσιν ἔξεστι
γενέσθαι. Ἐκεῖνοι τοίνυν, οἷς οὐκ ἐχαρίζονθ᾽ οἱ 17
λέγοντες, οὐδ᾽ ἐφίλουν αὐτοὺς ὥσπερ ὑμᾶς οὗ-
τοι νῦν, πέντε μὲν καὶ τετταράκοντα ἔτη τῶν
Ἑλλήνων ἦρξαν ἑκόντων, πλείω δ᾽ ἢ μύρια
τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν συνήγαγον. ὑπή-
κουε δὲ ὁ ταύτην ἔχων τὴν χώραν αὐτοῖς
βασιλεὺς, ὥσπερ ἐστὶ προσῆκον βάρβαρον Ἕλ-
λησι. πολλὰ δὲ καὶ καλὰ, καὶ πεζῇ καὶ ναυ-
μαχοῦντες ἔστησαν τρόπαια, αὐτοὶ στρατευόμε-
νοι. μόνοι δὲ ἀνθρώπων, κρείττω τὴν ἐπὶ τοῖς

ἔργοις δόξαν φθονούντων κατέλιπον. ἐπὶ μὲν
18 δὴ τῶν Ἑλληνικῶν ἦσαν τοιοῦτοι. Ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν, θεάσασθε ὁποῖοι ἔν τε τοῖς κοινοῖς, καὶ τοῖς ἰδίοις. δημοσίᾳ μὲν τοίνυν οἰκοδομήματα καὶ κάλλη τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα κατεσκεύασαν ἡμῖν ἱερῶν, καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀναθημάτων, ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων ὑπερβολὴν λελεῖφθαι· ἰδίᾳ δ᾽ οὕτω σώφρονες ἦσαν, καὶ σφόδρα ἐν τῷ τῆς πολιτείας ἤθει μένοντες, ὥστε τὴν Ἀριστείδου, καὶ τὴν Μιλτιάδου, καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν εἴ τις ἄρα οἶδεν ὑμῶν ὁποία ποτ᾽ ἐστὶν, ὁρᾷ τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν οὖσαν. οὐ γὰρ εἰς περιουσίαν ἐπράττετο αὐτοῖς τὰ τῆς πόλεως, ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὔξειν ἕκαστος ᾤετο δεῖν. ἐκ δὲ τοῦ τὰ μὲν Ἑλληνικὰ πιστῶς, τὰ δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς, τὰ δ᾽ ἐν αὐτοῖς ἴσως διοικεῖν, μεγάλην εἰκότως ἐκτήσαντο εὐδαιμονίαν.
19 Τότε μὲν δὴ τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε τὰ πράγματα ἐκείνοις, χρωμένοις οἷς εἶπον προστάταις. νυνὶ δὲ πῶς ὑμῖν ὑπὸ τῶν χρηστῶν τῶν νῦν τὰ πράγματα ἔχει; ἆρά γε ὁμοίως, καὶ παραπλησίως; καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πολλ᾽ ἂν ἔχων εἰπεῖν. ἀλλ᾽ ὅσης ἅπαντες ὁρᾶτε ἐρημίας ἐπειλημμένοι, καὶ Λακεδαιμονίων μὲν ἀπολωλότων, Θηβαίων δὲ ἀσχόλων ὄντων, τῶν δὲ ἄλλων οὐδενὸς ὄντος ἀξιόχρεω περὶ τῶν πρωτείων ἡμῖν ἀντιτάξασθαι· ἐξὸν δ᾽ ἡμῖν καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν, καὶ τὰ τῶν ἄλλων δίκαια βραβεύειν· ἀπεστερήμεθα μὲν χώρας οἰκείας, πλείω δ᾽ ἢ χίλια

καὶ

καὶ πεντακόσια τάλαντα ἀνηλώκαμεν εἰς οὐδὲν δέον· οὓς δ' ἐν τῷ πολέμῳ συμμάχους ἐκτησάμεθα, εἰρήνης οὔσης ἀπολωλέκασιν οὗτοι· ἐχθρὸν δ' ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τηλικοῦτον ἠσκήσαμεν. ἢ φρασάτω τις ἐμοὶ παρελθὼν, πόθεν ἄλλοθεν ἰσχυρὸς γέγονεν, ἢ
παρ' ἡμῶν αὐτῶν, Φίλιππος; Ἀλλ', ὦ 'τὰν, 20
εἰ ταῦτα φαύλως, τά γ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει νῦν ἄμεινον ἔχει; καὶ τί ἂν τις εἰπεῖν ἔχοι; τὰς ἐπάλξεις, ἃς κονιῶμεν; καὶ τὰς ὁδοὺς, ἃς ἐπισκευάζομεν; καὶ κρήνας; καὶ λήρους; ἀποβλέψατε δὴ πρὸς τοὺς τὰ τοιαῦτα πολιτευομένους, ὧν οἱ μὲν ἐκ πτωχῶν πλούσιοι γεγόνασιν, οἱ δ' ἐξ ἀδόξων ἔντιμοι, ἔνιοι δὲ τὰς ἰδίας οἰκίας τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας εἰσὶ κατεσκευασμένοι. ὅσῳ δὲ τὰ τῆς πόλεως ἐλάττω γέγονε, τοσούτῳ τὰ τούτων
ηὔξηται. Τί δὴ τὸ πάντων αἴτιον τούτων; 21
καὶ τί δήποτε ἅπαντ' εἶχε καλῶς τότε, καὶ νῦν οὐκ ὀρθῶς; ὅτι τὸ μὲν πρῶτον καὶ στρατεύεσθαι τολμῶν αὐτὸς ὁ δῆμος, δεσπότης τῶν πολιτευομένων ἦν, καὶ κύριος αὐτὸς ἁπάντων τῶν ἀγαθῶν. καὶ ἀγαπητὸν ἦν παρὰ τοῦ δήμου τῶν ἄλλων ἑκάστῳ, καὶ τιμῆς, καὶ ἀρχῆς, καὶ ἀγαθοῦ τινος μεταλαβεῖν. νῦν δὲ τοὐναντίον· κύριοι μὲν τῶν ἀγαθῶν οἱ πολιτευόμενοι, καὶ διὰ τούτων ἅπαντα πράττεται. ὑμεῖς δ' ὁ δῆμος ἐκνενευρισμένοι καὶ περιῃρημένοι χρήματα, συμμάχους, ἐν ὑπηρέτου καὶ προσθήκης μέρει γεγένησθε, ἀγαπῶντες ἐὰν μεταδιδῶσι θεωρικῶν ὑμῖν, ἢ Βοι-

δια πέμψωσιν ἔτοι. καὶ τὸ πάντων ἀνανδρότατον, τῶν ὑμετέρων αὐτῶν χάριν προσοφείλετε. οἱ δ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει καθείρξαντες ὑμᾶς ὑπάγεσιν ἐπὶ ταῦτα, καὶ τιθασσεύεσι χειροήθεις αὐτοῖς ποιῶντες. ἐστι δ' ἐδέποτ', οἶμαι, μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν, μικρὰ καὶ φαῦλα πράττοντας. ὁποῖ' ἄττα γὰρ ἂν τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ᾖ, τοιῦτον ἀνάγκη καὶ φρόνημα
22 ἔχειν. Ταῦτα, μὰ τὴν Δήμητρα, ἐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἰ μείζων εἰπόντι ἐμοὶ γένοιτο παρ' ὑμῶν βλάβη, τῶν πεποιηκότων αὐτὰ γενέσθαι. ἐδὲ γὰρ παῤῥησία περὶ πάντων αἰεὶ παρ' ὑμῖν ἐστιν· ἀλλ' ἔγωγε, ὅτι καὶ νῦν γέγονε, θαυμάζω. ἐὰν ἐν ἔτι καὶ νῦν ἀπαλλαγέντες τέτων τῶν ἐθῶν, ἐθελήσητε στρατεύεσθαί τε καὶ πράττειν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, καὶ ταῖς περιεσίαις ταῖς οἴκοι ταύταις, ἀφορμαῖς ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν χρήσησθε· ἴσως ἂν, ἴσως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τέλειόν τι καὶ μέγα κτήσαισθε ἀγαθὸν, καὶ τῶν τοιέτων λημμάτων ἀπαλλαγείητε, ἃ τοῖς ἀσθενέσι παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις διδομένοις ἔοικε. καὶ γὰρ ἔτε ἰσχὺν ἐκεῖνα ἐντίθησιν, ἔτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ. καὶ ταῦτα ἃ νέμεσθε νῦν ὑμεῖς, ἔτε τοσαῦτά ἐστιν, ὥστε ὠφέλειαν ἔχειν τινὰ διαρκῆ, ἔτ' ἀπογνόντας ἄλλοτι πράττειν ἐᾷ· ἀλλ' ἐστι ταῦτα τὴν ἑκάστε ῥᾳθυμίαν ὑμῶν ἐπαυξάνον-
23 τα. Οὐκῦν σὺ μισθοφορὰν λέγεις; φήσει τις. καὶ παραχρῆμά γε τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἵνα τῶν κοι-

νῶν ἕκαστος τὸ μέρος λαμβάνων, ὅτου δέοιτο
ἡ πόλις, εἰς τοῦθ' ἑτοίμως χρήσιμον ἑαυτὸν
παρέχοι. ἔξεστιν ἄγειν ἡσυχίαν; οἴκοι μέ-
νων εἶ βελτίων, τοῦ δι' ἔνδειαν ἀνάγκῃ τὶ
ποιεῖν αἰσχρὸν ἀπηλλαγμένος. συμβαίνει τὶ
τοιοῦτον, οἷον καὶ τὰ νῦν; στρατιώτης αὐτὸς
ὑπάρχων ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων λημμάτων,
ὥσπερ ἐστὶ δίκαιον, ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἔστι
τις ἔξω τῆς ἡλικίας ὑμῶν; ὅσα οὗτος ἀτά-
κτως νῦν λαμβάνων οὐκ ὠφελεῖ, ταῦτ' ἐν ἴσῃ
τάξει λαμβανέτω, πάντ' ἐφορῶν καὶ διοι-
κῶν, ἃ χρὴ πράττεσθαι. Ὅλως δὲ οὔτ' ἀφε- 24
λὼν, οὔτε προσθεὶς, πλὴν μικρῶν, τὴν ἀτα-
ξίαν ἀνελὼν, εἰς τάξιν ἤγαγον τὴν πόλιν,
τὴν αὐτὴν τοῦ λαβεῖν, τοῦ στρατεύεσθαι, τοῦ
δικάζειν, τοῦ ποιεῖν τοῦθ' ὅτι καθ' ἡλι-
κίαν ἕκαστος ἔχει, καὶ ὅτου καιρὸς εἴη, τά-
ξιν ποιήσας. οὐκ ἔστιν, ὅπου τοῖς μηδὲν ἐγὼ
ποιοῦσι τὰ τῶν ποιησόντων εἶπον ὡς δεῖ νέ-
μειν· οὐδ' αὐτοὺς μὲν ἀργεῖν, καὶ σχολά-
ζειν, καὶ ἀπορεῖν· ὅτι δὲ οἱ τοῦ δεῖνος νι-
κῶσι ξένοι, ταῦτα πυνθάνεσθαι. ταῦτα
γὰρ νυνὶ γίνεται. καὶ οὐχὶ μέμφομαι τὸν
ποιοῦντά τι τῶν δεόντων ὑπὲρ ὑμῶν· ἀλλὰ
καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἀξιῶ
πράττειν ταῦτα, ἐφ' οἷς ἑτέρους τιμᾶτε, καὶ
μὴ παραχωρεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς
τάξεως, ἣν ἡμῖν οἱ πρόγονοι τῆς ἀρετῆς
μετὰ πολλῶν κινδύνων κτησάμενοι κατέλιπον.
σχεδὸν εἴρηκα ἃ νομίζω συμφέρειν. ὑμεῖς
δὲ ἕλοισθε ὅ, τι καὶ τῇ πόλει, καὶ ἅπα-
σιν ὑμῖν συνοίσειν μέλλει.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-794771-p0039-9

ORATIONIS LYSIAE PARS

Ne recepta & a maioribus probata reip. forma aboleatur

Exſtat apud Dionyſium Halicarnaſſaeum

Ὅτε ἐνομίζομεν, ὦ Ἀθηναῖοι, τὰς γεγενημένας συμφορὰς ἱκανὰ μνημεῖα τῇ πόλει καταλελεῖφθαι, ὥςε μηδ᾽ ἂν τὲς ἐπιγινομένες ἑτέρας πολιτείας ἐπιθυμεῖν, τότε δὴ ἔτοι τὲς κακῶς πεπονθότας, καὶ ἀμφοτέρων πεπειραμένες, ἐξαπατῆσαι ζητοῦσι τοῖς αὐτοῖς ψηφίσμασιν οἷσπερ καὶ πρότερον. διὸ δὴ καὶ τούτων μὲν οὐ θαυμάζω, ὑμῶν δὲ τῶν ἀκροωμένων. ὅτι πάντων εἰσὶν ἐπιλησμονέςατοι, ἢ πάσχειν ἑτοιμότατοι κακῶς ὑπὸ τοιούτων ἀνδρῶν, οἳ τῇ μὲν τύχῃ τῶν Πειραιῶς πραγμάτων μετέσχον, τῇ δὲ γνώμῃ, τῶν ἐξ ἄςεος. καί τοι τί ἔδει φεύγοντας κατελθεῖν, εἰ χειροτονεντες ὑμᾶς αὐτοὺς καταδουλεσθε; ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Ἀθηναῖοι, οὔτε γένει ἀπελαυνόμενος, ἀλλ᾽ ἀμφότερα τῶν ἀντιλεγόντων πρότερος ὢν, ἡγεμαι ταύτην μόνην σωτηρίαν εἶναι τῇ πόλει, ἅπασιν Ἀθηναίοις τῆς πολι-
2 τείας μετεῖναι. ἐπεὶ ὅτε καὶ τὰ τείχη καὶ τὰς ναῦς καὶ τὰ χρήματα καὶ συμμάχες ἐκτήμεθα, ἐχ ὅτως ἵνα Ἀθηναίων τινὰ ποιήσωμεν, διενοεμεθα, ἀλλὰ καὶ Εὐβοεῦσιν ἐπιγαμίαν ἐποιεμεθα· νῦν δὲ καὶ τὲς ὑπάρχοντας πολίτας ἀπολοῦμεν; ἐκ, ἂν ἔμοιγε πειθώμεθα, ἐδὲ μετὰ τῶν τειχῶν καὶ ταῦτα ἡμῶν αὐτῶν περιαιρησόμεθα, ὁπλίτας πολλὲς καὶ ἱππέας καὶ τοξότας· ὧν ὑμεῖς ἀντεχόμενοι, βεβαίως δημοκρατήσεσθε, τῶν δὲ ἐχθρῶν πλέον ἐπικρατήσετε,

τήσετε, ὠφελιμώτεροι δὲ τοῖς συμμάχοις ἔσε-
σθε. ἐπίστασθε γὰρ ταῖς ἐφ' ἡμῶν ὀλιγαρχί-
αις γεγενημέναις, (καὶ) οὐ τοὺς γῆν κεκτημέ-
νους ἔχοντας τὴν πόλιν, (ἀλλὰ καὶ) πολλοὺς μὲν
αὐτῶν ἀποθανόντας, πολλοὺς δ' ἐκ τῆς πόλεως
ἐκπεσόντας, οὓς ὁ δῆμος καταγαγὼν, ὑμῖν μὲν
τὴν ὑμετέραν ἀπέδωκεν, αὐτὸς δὲ ταύτης οὐκ
ἐτόλμησε μετασχεῖν. ὥστε, ἂν ἔμοιγε πείθη-
σθε, οὐ τοὺς εὐεργέτας, καθὸ δύνασθε, τῆς πα-
τρίδος ἀποστερήσετε, οὐδὲ τοὺς λόγους πιστοτέρους
τῶν ἔργων, οὐδὲ τὰ μέλλοντα τῶν γεγενημένων
νομιεῖτε. ἄλλως τε καὶ μεμνημένοι τῶν περὶ τῆς
ὀλιγαρχίας μαχομένων, οἳ τῷ μὲν λόγῳ τῷ
δήμῳ πολεμοῦσι, τῷ δὲ ἔργῳ τῶν ὑμετέρων ἐπι-
θυμοῦσιν. ἅπερ κτήσονται, ὅταν ὑμᾶς ἐρήμους
συμμάχων λάβωσιν. εἶτα τοῖς τῶν ἡμῖν ὑπαρ- 3
χόντων ἐρῶσι, τίς ἔσται σωτηρία τῇ πόλει, εἰ μὴ
ποιήσωμεν ἃ Λακεδαιμόνιοι κελεύουσιν; ἐγὼ δὲ
τούτοις εἰπεῖν ἀξιῶ, τί τῷ πλήθει περιγενήσε-
ται, εἰ ποιήσαιμεν ἃ ἐκεῖνοι προστάττουσιν;
εἰ δὲ μὴ, πολὺ κάλλιον μαχομένους ἀποθνήσκειν,
ἢ φανερῶς ἡμῶν αὐτῶν θάνατον καταψηφίσα-
σθαι. ἡγοῦμαι γὰρ, ἐὰν μὲν πείθω, ἀμφοτέ-
ροις κοινὸν εἶναι κίνδυνον. ὁρῶ δὲ Ἀργείους καὶ
Μαντινέας τὴν αὐτὴν ἔχοντας γνώμην, τοὺς
μὲν, ὁμόρους ὄντας Λακεδαιμονίοις, τοὺς δὲ, ἐγ-
γὺς οἰκοῦντας, καὶ τοὺς μὲν, οὐδὲν ἡμῶν πλεί-
ους, τοὺς δὲ, οὐδὲ τρισχιλίους ὄντας. ἴσασι γὰρ
ὅτι κἂν πολλάκις εἰς τὴν τούτων ἐμβάλωσι,
πολλάκις αὐτοῖς ἀπαντήσονται ὅπλα λαβόντες.
ὥστε οὐ καλὸς ὁ κίνδυνος αὐτοῖς δοκεῖ εἶναι, ἐὰν

μὲν νικήσωσι, τούτους καταδουλώσασθαί γε, ἐὰν δὲ ἡττηθῶσι, σφᾶς αὐτοὺς ὑπαρχόντων ἀγαθῶν ἀποστερῆσαι· ὅσῳ δ' ἂν ἄμεινον πράττωσι, τοσούτῳ ἐπιθυμῆσαι κινδυνεύειν. εἴχομεν δὲ, ὦ ἄνδρες, καὶ ἡμεῖς ταύτην τὴν γνώμην, ὅτε τῶν Ἑλλήνων ἤρχομεν, καὶ ἐδοκοῦμεν καλῶς βουλεύεσθαι, περιορῶντες μὲν τὴν χώραν τεμνομένην, οὐ νομίζοντες δὲ χρῆναι περὶ αὐτῆς διαμάχεσθαι. ἄξιον γὰρ ἦν, ὀλίγων ἀμελοῦντας, πολλῶν ἀγαθῶν φείσασθαι. νῦν δὲ ἐπεὶ ἐκείνων μὲν ἁπάντων μάχῃ ἐστερήμεθα, ἡ δὲ πατρὶς ἡμῶν λέλειπται, ἴσμεν ὅτι ὁ κίνδυνος οὗτος μόνος ἔχει τὰς ἐλπίδας
4 τῆς σωτηρίας. ἀλλὰ χρὴ ἀναμνησθέντας ὅτι ἤδη καὶ ἑτέροις ἀδικουμένοις βοηθήσαντες, ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ πολλὰ τρόπαια τῶν πολεμίων ἐστήσαμεν, ἄνδρας ἀγαθοὺς περὶ τῆς πατρίδος καὶ ἡμῶν αὐτῶν γίνεσθαι· πιστεύοντας μὲν τοῖς θεοῖς, καὶ ἐλπίζοντας (ἐπὶ) τὸ δίκαιον μετὰ τῶν ἀδικουμένων ἔσεσθαι. δεινὸν γὰρ ἂν εἴη, ὦ Ἀθηναῖοι, εἰ ὅτε μὲν ἐφεύγομεν, ἐμαχόμεθα Λακεδαιμονίοις, ἵνα κατέλθωμεν. κατελθόντες δὲ, φευξόμεθα, ἵνα μὴ μαχώμεθα. οὐκοῦν αἰσχρὸν, εἰ εἰς τοῦτο κακίας ἥξομεν, ὥστε οἱ μὲν πρόγονοι καὶ ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων ἐλευθερίας Ἑλλήνων διεκινδύνευον, ὑμεῖς δὲ οὐδὲ ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας αὐτῶν τολμᾶτε πολεμεῖν;

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-794771-p0042-2

Veterum oratorum graecorum orationes integrae selectae, una cum earundem versione latina. Cura I. J. Schroederi. Marburgi 1734, 8.

52

ULB Halle 3
007 104 960

VD18

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-794771-p0044-3

3

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΡΗΤΟΡΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΛΟΓΟΙ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΙ ΤΡΕΙΣ

LIPSIAE
EX OFFICINA LANGENHEMIA

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-794771-p0045-9